

Teithiau Gwrth-hiliaeth mewn Amgueddfeydd

Rhifyn Arbennig

Anti-racist Journeys in Museums

Special Edition

Autumn 2024

Cyflwyniad

Trawsnewid addysg amgueddfeydd yng Nghymru: Taith tair blynedd gyda GEM Cymru

Dros y tair blynedd diwethaf, mae GEM Cymru wedi arwain rhaglen gynhwysfawr i gefnogi addysgwyr amgueddfeydd wrth iddynt groesawu'r cwricwlwm newydd i Gymru a gwreiddio Cynllun Gweithredu Cymru Wrth-hiliol Llywodraeth Cymru yn eu harferion bob dydd. Daeth y cynllun hwn i'r amlwg o'r alwad rymus am fwy o gynwysoldeb ac ymwybyddiaeth ddiwylliannol a ddaeth i'n bywydau yn 2020. Gyda chefnogaeth £4.5 miliwn o gyllid gan Lywodraeth Cymru, dechreuodd sefydliadau ar brosiectau a fyddai'n arwain at newid hirdymor ac a oedd yn rhoi lle blaenllaw i brofiad bywyd lleiafrifoedd ethnig.

Fel rhan o hyn, ymunodd cyfranogwyr â GEM Cymru ar daith o gydweithio, dysgu a thwf, wrth i ni archwilio dulliau arloesol o greu profiadau amgueddfa addysgol mwy cynhwysol i bawb. Mae'r ffocws drwyddi draw wedi canolbwyntio ar gyflawni ymarferol a newid cynaliadwy y gellid ei roi ar waith ni waeth beth yw'r gyllideb. Mae'r astudiaethau achos a gyflwynir yma yn dangos y dulliau arloesol a'r gwersi gwerthfawr a ddysgwyd o'r gwaith hwn.

Blwyddyn 1: Cofleidio'r cwricwlwm newydd i Gymru

Roedd ein blwyddyn gyntaf yn canolbwyntio ar chwalu dirgelwch y cwricwlwm newydd a gyflwynwyd yn ddiweddar mewn ysgolion yng Nghymru. Drwy gyfres o weithdai ar-lein, buom yn ymchwilio i ddatblygiadau fel y chwe Maes Dysgu a Phrofiad newydd, sy'n chwalu ffiniau pynciau traddodiadol, gan dynnu sylw at gyfleoedd i amgueddfeydd ehangu eu hymgysylltiad ag ysgolion. Gwnaethom archwilio sut i ymgorffori themâu a phrofiadau lleiafrifoedd ethnig mewn addysg amgueddfeydd, darparu llwyfan i unigolion amrywiol rannu eu profiadau bywyd, ac archwilio enghreifftiau o arferion gorau ar gyfer ysbrydoliaeth.

Blwyddyn 2: Dyfnhau dealltwriaeth a meithrin sgiliau

Ym mlwyddyn dau, gwnaethom drefnu sesiynau hyfforddi rhyngweithiol ar gysyniadau allweddol fel cymhwysedd diwylliannol, deall hiliaeth, a chyflwyno arferion gwrth-hiliol mewn lleoliadau addysgol. Fe wnaethom wahodd siaradwyr gwadd o gefndiroedd lleiafrifoedd ethnig i rannu eu harbenigedd ac i gymryd rhan mewn deialog agored gyda chyfranogwyr i annog dealltwriaeth ddyfnach o heriau a chyfleoedd.

Er mwyn darparu canllawiau mwy penodol ac ymarferol, fe wnaethom lansio cyfres o sesiynau ateb "Archwiliad Dwfn, Datrysiaid Mawr". Roedd y gweithdai awr hyn yn mynd i'r afael â phynciau penodol, fel taflenni gweithgareddau cynhwysol, rheoli amrywiaeth mewn ymweliadau addysgol, symud y tu hwnt i symboleiddiaeth, a gwreiddio etifeddiaeth barhaol o gynhwysiant. Roedd y rhain yn cael eu harwain gan arbenigwyr pwnc, gan sicrhau bod cyfranogwyr yn cael cyngor arbenigol o safbwyntiau amrywiol.

Daeth y flwyddyn i ben gyda sesiynau a oedd yn crynhoi'r hyn a ddysgwyd yn ystod y flwyddyn. Roedd y rhain yn canolbwyntio ar strategaethau ymarferol ar gyfer darparu rhaglenni addysg gwrth-hiliol parhaus, a datblygu trywyddion clir ar gyfer nodi arferion gorau, adnoddau a phartneriaid.

Blwyddyn 3: Ysbrydoliaeth fyd-eang a thwf parhaus

Yn y flwyddyn olaf, gwnaethom ehangu ein gorwelion gyda gweminar ar "Ysbrydoliaeth Fyd-eang: Strategaethau gwrth-hiliaeth mewn addysg amgueddfeydd ledled y byd." Roedd y sesiwn ysbrydoledig hon yn edrych ar sut mae amgueddfeydd ledled y byd yn darparu rhaglenni addysgol gwrth-hiliol. Roedd hyn yn rhoi gwybodaeth werthfawr y gellid ei haddasu i gyd-destun Cymru.

Oherwydd llwyddiant ein sesiynau 'archwiliad dwfn', fe wnaethom gyflwyno cyfres arall. Roedd hyn yn cwmpasu ystod eang o bynciau, o ddadbacio etifeddiaeth ymerodraeth mewn casgliadau amgueddfeydd i ddefnyddio technegau "drws ochr" i ymgysylltu â hanesion heriol. Roeddem hefyd yn cynnig cyfle prin ond mawr ei angen i gyfranogwyr ymgysylltu'n uniongyrchol ag athrawon. Darparwyd dealltwriaeth ddyfnach o arferion amgueddfeydd cynhwysol gan weithiwr treftadaeth proffesiynol profiadol o gefndiroedd lleiafrifoedd ethnig.

“Gall amgueddfeydd chwarae rhan bwysig wrth ddad-drefedigaethu'r naratifau rydym yn eu cysylltu â'r gwrthrychau hyn. Os gellir rhoi cyfiawnhad i athrawon bod ymweliadau ag amgueddfeydd yn cyd-fynd â'r cwricwlwm, maent yn fwy tebygol o gael cymorth gan arweinwyr ysgolion.

Llwyddiannau a chyflawniadau

Un o llwyddiannau arwyddocaol y rhaglen hon fu datblygu ymdeimlad cryf o gymuned ymhlith addysgwyr amgueddfeydd o bob rhan o Gymru. Er gwaethaf y fformat ar-lein, roedd y sesiynau'n cynnig cyfleoedd ar gyfer cysylltu a chydweithio. Drwy ystafelloedd ymneilltuo a thrafodaethau grŵp, roedd cyfranogwyr yn gallu rhannu eu gwaith, gofyn cwestiynau, a dysgu o brofiadau ei gilydd. Roedd y penderfyniad i beidio â recordio'r sesiynau yn hanfodol er mwyn meithrin ymddiriedaeth a chreu lle diogel ar gyfer deialog agored. Roedd hyn yn galluogi cyfranogwyr i drafod pynciau sensitif yn hyderus, archwilio cwestiynau heriol, ac arbroti gyda dulliau newydd heb ofni camddehongli y tu allan i gyd-destun. Mae'r adborth a gafwyd wedi bod yn hynod o gadarnhaol, gyda llawer o gyfranogwyr yn tynnu sylw at werth yr amgylchedd dysgu cydweithredol hwn a'r ymdeimlad o ymddiriedaeth y mae'n ei annog.

Edrych i'r Dyfodol

Mae'r daith tair blynedd hon wedi bod yn drawsnewidiol. Drwy gofleidio arferion addysgol gwrth-hiliol, rydym yn paratoi'r ffordd i amgueddfeydd yng Nghymru – ac mewn mannau eraill – fod yn fannau gwirioneddol groesawgar a chynrychioladol i bawb. Mae'r astudiaethau achos a gyflwynir yma yn cynnig enghreifftiau ysbrydoledig o'r esblygiad parhaus hwn yn y sector treftadaeth, a'n gobaith yw y byddant yn ysbrydoli eraill i barhau â'r gwaith hwn am genedlaethau i ddod.

Dr Marian Gwyn
Ymgynghorydd
ARWAP GEM Cymru

Introduction

Transforming museum education in Wales: A three-year journey with GEM Cymru

Over the past three years, GEM Cymru has led a comprehensive programme to support museum educators as they embrace the new curriculum for Wales and embed the Welsh Government's Anti-Racist Wales Action Plan into their daily practices. This plan emerged from the powerful call for greater inclusivity and cultural awareness that burst into our lives in 2020. Backed by £4.5 million of Welsh Government funding, organisations embarked on projects that would lead to long-term change and which placed the lived experience of ethnic minorities at the forefront.

As a part of this, participants joined GEM Cymru on a journey of collaboration, learning, and growth, as we explored innovative approaches to creating more inclusive educational museum experiences for all. The focus throughout has been on practical delivery and sustainable change that could be implemented no matter the budget. The case studies presented here illustrate the innovative approaches and valuable lessons learned that have emerged from this work.

Year 1: Embracing the new curriculum for Wales

Our first year focused on demystifying the new curriculum recently introduced in Welsh schools. Through a series of online workshops, we investigated developments such as the six new Areas of Learning and Experience, which break down traditional subject boundaries, highlighting opportunities for museums to broaden their engagement with schools. We explored how to incorporate the themes and experiences of ethnic minorities into museum education, provided a platform for diverse individuals to share their lived experiences, and explored examples of best practice for inspiration.

Year 2: Deepening understanding and building skills

In year two, we organised interactive training sessions on key concepts such as cultural competence, understanding racism, and delivering anti-racist practices in educational settings. We invited guest speakers of ethnic minority backgrounds to share their expertise and engage in open dialogue with participants to encourage a deeper understanding of challenges and opportunities.

To provide more focused and practical guidance, we launched a series of "Dive Deep, Solve Big" solution sessions. These one-hour workshops tackled specific topics, such as inclusive activity sheets, managing diversity in educational visits, moving beyond tokenism, and embedding a lasting legacy of inclusion. These were led by subject specialists, ensuring participants received expert advice from diverse perspectives.

The year culminated with sessions that summarised the year's learning. These focused on practical strategies for delivering lasting anti-racist education programming, and developing clear roadmaps for identifying best practices, resources, and partners.

Year 3: Global inspiration and continued growth

In the final year, we broadened our horizons with a webinar on "Global Inspirations: Anti-racism strategies in museum education around the world." This inspiring session explored how museums across the globe are delivering anti-racist educational programmes. This provided valuable insights that could be adapted to the Welsh context.

Due to the success of our 'deep dive' sessions, we delivered another series. This covered a wide range of topics, from unpacking the legacy of empire in museum collections to using "side door" techniques to engage with challenging histories. We also provided a rare but much needed opportunity for participants to engage directly with teachers. A deeper understanding of inclusive museum practice was provided by an experienced heritage professional of ethnic minority background.

“Museums can play a significant part in decolonising the narratives we associate with these objects. If teachers are provided with justification that museum visits align with the curriculum, they are more likely to receive support from school leadership.”

Successes and achievements

A significant achievement of this programme has been the development of a strong sense of community among museum educators from across Wales. Despite the online format, the sessions provided opportunities for connection and collaboration. Through breakout rooms and group discussions, participants were able to share their work, ask questions, and learn from each other's experiences. The decision to not record the sessions proved crucial in building trust and creating a safe space for open dialogue. This allowed participants to confidently discuss sensitive topics, explore challenging questions, and experiment with new approaches without fear of out-of-context misinterpretation. The resulting feedback has been overwhelmingly positive, with many participants highlighting the value of this collaborative learning environment and the sense of trust it encouraged.

Looking ahead

This three-year journey has been transformative. By embracing anti-racist educational practices, we are paving the way for museums in Wales – and elsewhere – to become truly welcoming and representative spaces for all. The case studies presented here offer inspiring examples of this ongoing evolution within the heritage sector, and our hope is that they will inspire others to continue this work for generations to come.

Dr Marian Gwyn
GEM Cymru ARWAP
Consultant

Cynnwys

10

14

22

24

28

32

12

16

- 02 Cyflwyniad
Dr Marian Gwyn
- 08 Dull Newydd o Ddysgu: Huw Griffiths ar Gwricwlwm Cymru, Amgueddfeydd a Gwrth-hiliaeth
Dr Huw Griffiths
Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant
- 10 Myfyrio ar Ailfframio Picton
Fadhili Maghiya
Panel Cynghori Is-Sahara
- 12 Cynnwys Lleisiau Cymunedol Lleol ac Integreiddio Hanes Pobl Ddu mewn Rhaglenni yn Amgueddfa Parc Gunnersbury
Gareth Brettell, Jennal Amin
Amgueddfa Parc Gunnersbury

26

30

- 14 Amser Te yng Nghyfarthfa
Charlotte Barry
Swyddog Addysg a Dehongli, Oriel Gelf ac Amgueddfa Castell Cyfarthfa
- 16 Cyfnewid, Rhannu, Cofio
Alina Trehwitt, Clare Smith, Kylea Little
Amgueddfeydd ac Archifau Tyne a Wear
- 18 Ysgol Gynradd Sgeti yn ymchwilio i 'Frwydr Abertawe'
Owain Dafydd
Llyfrgell Genedlaethol Cymru
- 20 Archwilio Arogl fel Ymarfer Dad-drefedigaethu yn The Courtauld
Tessa Carr
The Courtauld
- 22 Defnyddio Addysg fel Sbardun ar gyfer Newid Bodloni anghenion y Cwricwlwm i Gymru drwy Gasgliadau Amgueddfa Treftadaeth MonLife – #Cymru Wrth-hiliol
Michelle Lisa Gayle, Karin Molson
Amgueddfeydd Treftadaeth MonLife a Dysgu
- 24 Dyfodol/Grym
Carey Robinson
Amgueddfa Fitzwilliam, Prifysgol Caergrawnt
- 26 Teithiau Cefn Gwlad Trwy Brydain Drefedigaethol
Corinne Fowler
Prifysgol Caerlŷr

- 28 Dad-ddewis y Trywyddau: Ail-edrych ar Waith Hanesyddol Arddangosiadau Peiriannau
Chris Hill
Yr Amgueddfa Wyddoniaeth a Diwydiant
- 30 Creu Hyb ar gyfer Dysgu Gwrth-hiliol
Alex Noble, Frazer Swift
Amgueddfa Llundain
- 32 Creu Amgylchedd Croesawgar yng Nghanolfan Dylan Thomas
Jo Furber, Nicola Kelly
Canolfan Dylan Thomas (Cyngor Abertawe)

Dull Newydd o Ddysgu: Huw Griffiths ar Gwricwlwm Cymru, Amgueddfeydd a Gwrth-hiliaeth

Sgwrs gyda Huw Griffiths ar Gwricwlwm Newydd Cymru, Amgueddfeydd ac Addysg Gwrth-hiliaeth

Cyfweliad gan Robin Johnson Recordiwyd gan Katya Provornaya

Mae **Dr Huw Griffiths** yn uwch ddarlithydd mewn Astudiaethau Addysg ym Mhrifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant. Gyda dros 20 mlynedd o brofiad fel athro ysgol uwchradd, mae hefyd wedi cyfrannu at gonsortia rhanbarthol a lefelau llywodraeth leol ar gyfer rhoi Cwricwlwm newydd Cymru yn ei le. Mae'n hyrwyddwr angerddol dros hanes Cymru, ac yn cadeirio Menter Ysgolion y Dreftadaeth Gymreig ac yn chwarae rhan weithredol mewn sefydlu Canolfan Genedlaethol Addysgu Hanes Cymru.

chwe Maes Dysgu a Phrofiad. Mae'n rhoi pwyslais sylweddol ar hanes lleol, treftadaeth a hanes byd-eang. Mae cynnwys hanes, diwylliant a threftadaeth Cymru yn y cwricwlwm yn hanfodol, nid yn unig ar gyfer myfyrwyr Cymru, ond ar gyfer y dirwedd addysgol ehangach. Nid yw treftadaeth leol wedi'i chyfyngu i'r dyniaethau yn unig – mae wedi'i phlethu ar draws gwahanol bynciau, gan wneud y cwricwlwm cyfan yn gyfoethocach ac yn fwy cydgyssylltiedig. Yn wir, cefais y fraint o gyfrannu at bost blog¹ ar gyfer Cymdeithas Ymchwil Addysg Prydain (BERA) ar *gynefin*, term sy'n cyfeirio at hanes a threftadaeth Cymru. Mae'r blog hwn yn archwilio sut mae treftadaeth Cymru wedi'i hintegreiddio i'r cwricwlwm newydd.

Rydw i wedi bod yn ymwneud â datblygu cwricwlwm newydd Cymru ers dros bum mlynedd, fel athro dosbarth i ddechrau. Yr hyn a'm trawodd ar unwaith am y cwricwlwm newydd yw iddo gael ei ysgrifennu gan athrawon. Cyfrannodd dros 200 o addysgwyr at ei ddatblygiad, a oedd yn broses wirioneddol ryfeddol. Wrth i mi symud i weithio gyda'r consortiwm, symudais i uwchsgilio'r proffesiwn addysgu. Heddiw, rwy'n uwch ddarlithydd ym Mhrifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant, lle rwy'n parhau i ymgysylltu â'r cwricwlwm, yn enwedig ym maes y dyniaethau. Mae wedi bod yn werth chweil gweld ei esblygiad, yn enwedig o ran sut mae'n ymgorffori hanes lleol, treftadaeth a hanes byd-eang.

Un o uchafbwyntiau fy ngwaith gyda'r cwricwlwm fu datblygu Maes Dysgu a Phrofiad y Dyniaethau, un o'i

Cefais y fraint o siarad â Charlotte sawl gwaith yn ystod y cyfnod clo, a thrwy'r sgyrsiau hynny, gwnaethom ddatblygu dealltwriaeth ddyfnach o'r hyn yr oedd *cynefin* wir yn ei olygu. I ddechrau, roeddwn i'n poeni y byddai hanes y mwyafrif byd-eang yn cael ei leihau i ffigurau sy'n enwog yn rhyngwladol fel Martin Luther King neu Rosa Parks. Er fy mod i'n cefnogi addysgu am yr unigolion pwysig hyn, roeddwn i'n teimlo y dylai'r ffocws hefyd gynnwys straeon am gymunedau lleol yng Nghymru – pobl a oedd yn byw ac yn gweithio yma, y mae eu straeon yr un mor bwysig. Gweithiais yn galed i sicrhau bod y cwricwlwm yn cynnwys hanesion lleol ochr yn ochr â ffigurau byd-eang.

Rôl Amgueddfeydd mewn Dysgu Ffurfiol

Fel addysgwr, rwyf hefyd yn credu bod gan amgueddfeydd rôl hollbwysig o ran cefnogi'r cwricwlwm newydd, yn enwedig drwy ddysgu seiliedig ar wrthrychau. Er nad wyf yn arbenigwr ar addysg amgueddfeydd, teimlaf yn gryf fod amgueddfeydd yn chwarae rhan hanfodol wrth ddad-drefedigaethu'r cwricwlwm a'u casgliadau. Er enghraifft, mae Amgueddfa Genedlaethol Cymru wedi bod yn ailymweld â'u casgliadau ac yn eu dangos, gan gydweithio â sefydliadau fel Cymru Wrth-hiliaeth i sicrhau bod y casgliadau hyn yn cael eu gweld drwy lens mwy beirniadol a chynhwysol.

Yn ystod ymweliad â'r amgueddfa, cefais gyfle i archwilio rhai gwrthrychau diddorol. Er enghraifft, roedd set o gadeiriau a wnaed yn Shanghai gan blant amddifad yn rhan bwysig o'u stori. Roedd gan gadair arall, a luniwyd yn Awstralia, gysylltiadau â'r gymuned Gymreig yno yn ystod yr 1920au a'r 1930au. Mae'r enghreifftiau hyn yn tynnu sylw at bwysigrwydd deall cyd-destun llawn gwrthrychau a'u hanes, nad yw bob amser yn amlwg ar unwaith. Gall amgueddfeydd chwarae rhan bwysig wrth ddad-drefedigaethu'r naratifau rydym yn eu cysylltu â'r gwrthrychau hyn.

Rwy'n annog amgueddfeydd yn gryf i gydweithio â sefydliadau sy'n gysylltiedig ag amgueddfeydd sy'n cefnogi'r ARWAP yn weithredol i adolygu eu casgliadau'n feirniadol. Nid yw'r broses hon yn ymwneud â datgelu

anghyfiawnderau hanesyddol yn unig, ond â chydabod yr effaith barhaol y mae'r gwrthrychau hyn yn ei chael ar sut mae hanes yn cael ei gofio a'i ddysgu.

Gwneud Newidiadau Bach, Ystyrion mewn Amgueddfeydd

O ran y camau ymarferol y gall amgueddfeydd eu cymryd, credaf fod adolygu eu casgliadau yn lle gwych i ddechrau. Mae gan bob amgueddfa ei ffocws unigryw, boed yn Eifftoleg, celf neu hanes, ac mae'r casgliadau hyn yn aml yn adlewyrchu naratifau hanesyddol penodol – rhai ohonynt yn gysylltiedig ag ecploetiaeth a gwladychiaeth. Drwy ailasesu'r straeon sy'n cael eu hadrodd drwy'r gwrthrychau hyn, gall amgueddfeydd wneud eu cyflwyniadau'n fwy cynhwysol a myfyriol o'r cymunedau amrywiol y maent yn eu gwasanaethu.

Mae hefyd yn bwysig meddwl am sut mae amgueddfeydd yn cyflwyno eu hunain. A yw'r deunyddiau maen nhw'n eu cynhyrchu – posteri, taflenni, arddangosfeydd – yn cynnwys pobl o'r mwyafrif byd-eang? Mae angen i amgueddfeydd sicrhau bod eu deunyddiau'n adlewyrchu amrywiaeth eu cymunedau, a'u bod yn adrodd straeon sy'n taro tant gyda chynulleidfa ehangach. I wneud hyn yn effeithiol, mae'n bwysig gweithio gydag arbenigwyr o sefydliadau fel Cymru Wrth-hiliol i sicrhau bod y naratifau sy'n cael eu cyflwyno yn gynhwysol.

Fel dyn gwyn canol oed, rwy'n ymwybodol iawn o fy sefyllfa a'r ffaith nad oes gen i brofiad uniongyrchol o hiliaeth. Mae'r hunanymwybyddiaeth hon yn hanfodol gan ei bod yn annog myfyrio parhaus ac ymrwymiad i gael adolygiad gan gymheiriaid. Rhaid i ni barhau i fod yn agored i adborth, yn enwedig gan y rheini sydd â phrofiad bywyd o'r materion rydym yn mynd i'r afael â nhw. Dyma'r unig ffordd y gallwn wneud newidiadau ystyrion.

Hanes Lleol a Phrofiadau Mwyafrif Byd-eang

O ran ymgysylltu â phrofiadau mwyafrif byd-eang drwy hanes lleol, credaf fod gan amgueddfeydd gyfle gwych i ehangu eu naratifau. Hyd yn oed os nad oes gan gymuned amgueddfa boblogaeth lleiafrifoedd ethnig fawr,

mae'n dal yn werthfawr archwilio hanes ehangach ymfudo, gwladychu a rhyng-gysylltiad byd-eang. Er enghraifft, ymfudodd llawer o Gymry i wledydd fel Awstralia, Canada a'r Unol Daleithiau, ac mae effaith y symudiadau byd-eang hyn yn berthnasol iawn i stori'r amgueddfa.

Gall amgueddfa adlewyrchu amrywiaeth y gymuned leol drwy archwilio sut mae digwyddiadau a gwrthrychau hanesyddol yn cysylltu â'r cyd-destun byd-eang. Mae'n ymwneud â chydabod effaith fyd-eang digwyddiadau lleol ac ehangu'r naratif i gynnwys ystod ehangach o leisiau a phrofiadau.

Pwysigrwydd Amgueddfeydd mewn Addysg Athrawon

O ran hyfforddiant cychwynnol athrawon, credaf fod cyfle sylweddol i wella'r cydweithio rhwng amgueddfeydd a rhaglenni addysg athrawon. Er fy mod yn addysgu'n bennaf ar raglenni Meistr a Doethuriaeth, rwy'n gwybod bod myfyrwyr israddedig mewn hanes a'r dyniaethau yn aml yn ymweld ag amgueddfeydd fel rhan o'u gwaith cwrs. Mae hwn yn gyfnod hollbwysig i ymgysylltu â nhw, gan fod yr athrawon y dyfodol hyn yn gynulleidfa barod y gellir eu hysbrydoli i ymgorffori amgueddfeydd yn eu harferion addysgu.

Yng Nghymru, mae'r cwricwlwm yn annog ysgolion i fynd â myfyrwyr i amgueddfeydd, ond weithiau gall hyn gael ei esgeuluso ym mywyd dyddiol yr ysgol. Os gellir rhoi cyfiawnhad i athrawon bod ymweliadau ag amgueddfeydd yn cyd-fynd â'r cwricwlwm, maent yn fwy tebygol o gael cymorth gan arweinwyr ysgolion. Yn fy mhrifysgol, rydym wedi creu ystafell ryngweithiol gyda sgriniau enfawr, sy'n galluogi myfyrwyr i archwilio amgueddfeydd rhithwir o bob cwr o'r byd. Mae'n ffordd arloesol o gysylltu myfyrwyr ag amgueddfeydd, hyd yn oed os na allant ymweld eu hunain. Rydym hefyd yn gweithio gyda'r Amgueddfa Lechi i ddatblygu profiad 3D yn fyfyrwyr ei archwilio naill ai yn yr ystafell ryngweithiol neu drwy bensesiaeth rhithwir. Mae gan y dechnoleg hon y potensial i wneud profiadau amgueddfeydd yn fwy hygyrch, ac rwy'n credu ei fod yn ddatblygiad cyffrous.

Casgliad

I gloi, credaf fod gan amgueddfeydd rôl hollbwysig i'w chwarae o ran cefnogi cwricwlwm Cymru, yn enwedig drwy ymgysylltu â hanes lleiafrifol lleol a byd-eang a darparu cyfleoedd ar gyfer dysgu sy'n seiliedig ar wrthrychau. Mae sawl ffordd y gall amgueddfeydd wneud newidiadau bach ond ystyrion, o adolygu eu casgliadau i sicrhau bod eu deunyddiau'n adlewyrchu amrywiaeth eu cymunedau. Drwy groesawu'r newidiadau hyn, gall amgueddfeydd gyfrannu at brofiad addysgol mwy cynhwysol a chynhwysfawr i bawb.

Rwy'n teimlo'n angerddol am botensial amgueddfeydd i ddod â phynciau'n fyw a gwneud hanes yn fwy perthnasol i bobl heddiw. Rydw i bob amser yn hapus i barhau â'r sgwrs hon a gweithio gydag eraill sy'n rhannu'r weledigaeth hon.

¹ www.bera.ac.uk/blog/cynefin-a-special-place-within-every-learners-heart

² www.gov.wales/sites/default/files/publications/2021-03/black-asian-minority-ethnic-communities-contributions-cynefin-new-curriculum-working-group-final-report.pdf

Mwy o Wybodaeth

www.bera.ac.uk/blog/cynefin-a-special-place-within-every-learners-heart

Llywodraeth Cymru. (2020). *Canllawiau Cwricwlwm i Gymru*. <https://hwb.gov.wales/curriculum-for-wales>

Gweithgor Cymunedau Pobl Ddu, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig, Cyfraniadau a Chynefin yn y Cwricwlwm Newydd (2021). www.gov.wales/sites/default/files/publications/2021-03/black-asian-minority-ethnic-communities-contributions-cynefin-new-curriculum-working-group-final-report.pdf

Sut gall eich amgueddfa, archif neu lyfrgell astudio leol eich helpu i gyflwyno eich cwricwlwm newydd? Adnodd GEM Cymru: www.youtube.com/watch?v=6Ra2ytcFdIo

Myfyrio ar Ailfframio Picton

Crynodeb

Roedd prosiect Ailfframio Picton yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, dan arweiniad SSAP, yn tynnu sylw at waddol trefedigaethol cymhleth ac yn cynnwys arweinyddiaeth ieuencid er gwaethaf pryderon staff. Roedd yn meithrin ymdrechion dadwladychu parhaus a mentrau addysgol sy'n canolbwyntio ar dreftadaeth.

Cefndir

Ffurfiwyd Panel Cynghori Is-Sahara yn 2009 i hyrwyddo achos cymunedau Du Cymreig. Mae SSAP yn rhedeg rhwydwaith dan arweiniad pobl ifanc er mwyn i bobl ifanc gyfarfod, rhwydweithio, cefnogi ei gilydd, ac arwain ar brosiectau sy'n berthnasol iddynt. Ar gyfer Ailfframio Picton, buom yn gweithio gydag Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, lle'r oedd portread maint byw o Syr Thomas Picton yn hongian yn oriel 'Wynebau Cymru'.

Her

Syr Thomas Picton oedd y swyddog uchaf i gael ei ladd yn Waterloo, a chafodd ei fawrygu fel arwr Cymreig, er gwaethaf ei gysylltiad â gwladychiaeth a chaethwasiaeth. Nid ffigur dadleuol yn unig yw Picton heddiw, ond yn ystod ei gyfnod roedd eisoes yn cael ei adnabod fel Teyrn Trinidad.

Aethom ati i ddatgelu stori gymhleth Syr Thomas Picton ac i dynnu sylw at leisiau Du a Thrinidadaidd yn yr ailadrodd hwn.

Dull

Roedd Ieuencid SSAP eisoes yn gweithio gyda'r Amgueddfa ac roedd Picton yn cael ei weld i ddechrau fel gweithgaredd ychwanegol 'bach'. Fodd bynnag, roedd gweithdy pontio'r cenedlaethau a oedd yn dod â lleisiau o gymunedau Du yng Nghymru at ei gilydd yn tynnu sylw at y ffaith bod angen ymagwedd ddofn ac ystyriol, gan helpu i osod y nod fel un o 'ailfframio' yn hytrach na 'dileu' neu 'ganslo' Picton.

Canlyniadau arfaethedig

- Herio arferion amgueddfeydd;
- Cynyddu gwybodaeth;
- Dysgu/datblygu sgiliau;
- Arweinyddiaeth ieuencid;
- Tynnu sylw at leisiau Du/Trinidadaidd.

Allbynnau arfaethedig

- Ail-fframio Syr Thomas Picton yn Wrth-hiliol;
- Ymateb creadigol gan artistiaid Du;
- Arddangosiad oriel newydd.

Rhwystrau a phroblemau

Cawsom lawer o adlach gan y cyhoedd, yn bennaf grwpiau ac unigolion asgell dde ond hefyd nifer fach o leisiau Du gorfeiriadol. Cafodd ein Prif Swyddog Gweithredol negeseuon personol a negeseuon e-bost tra bod ein cyfryngau cymdeithasol yn cael eu llethu gan iaith ymfflamychol.

Cefnogi a diogelu pobl ifanc – gwnaethom greu lle diogel, gan ddiogelu hunaniaeth pobl ifanc sy'n gweithio ar y prosiect. Ar ôl y prosiect, sylweddol ni y byddai cymorth cwnsela wedi bod o fudd i'r bobl ifanc a oedd yn cyfranogi.

Gyda'r rhan fwyaf o'r prosiect yn cael ei gyflawni yn ystod y pandemig, roedd ymgysylltu â phobl a chymunedau yn her. Fe wnaethon ni'r gorau y gallen ni gyda chyfarfodydd ar-lein. Byddai cyfarfodydd wyneb yn wyneb wedi cael effaith wahanol ar y prosiect. Fodd bynnag, pan ddechreuon ni weithio gydag artistiaid yn Trinidad, roedd cyfarfodydd ar-lein yn effeithiol.

Roedd arafwch yr amgueddfa ar brydiau'n cyferbynnu ag egni ac awydd y bobl ifanc i weld newid. Fodd bynnag, roedd dysgu ar y cyd, ac roedd grŵp o bobl ifanc wedi ymgysylltu am dros flwyddyn, gan

deimlo bod y lefel ddwys hon o gyfranogi yn ystyrlon.

Canlyniadau gwirioneddol

Cafodd y portread o Syr Thomas Picton ei dynnu o oriel Wynebau Cymru a'i hongian mewn arddangosfa sy'n cynnwys tair ystafell, gan ddod â gwaith celf gan artistiaid Du lleol, artist yn Trinidad a gwybodaeth hanesyddol fanwl at ei gilydd.

Allbynnau gwirioneddol

Dysgu ar y cyd rhwng yr amgueddfa a Ieuencid SSAP, cyfnewidiad artistig rhyngwladol, gan gysylltu Cymru â Trinidad.

Gwersi a ddysgwyd

Roedd llawer o ofn ymysg staff yr amgueddfa ynghylch gwneud pethau'n anghywir. Mae hyn wedi arwain at negeseuon anghyson weithiau i'r bobl ifanc dan sylw, petruster a phryder ymysg staff yr amgueddfa. Er ei bod yn hawdd anwybyddu cam-drin hiliol, daeth beirniadaeth hefyd gan unigolion yr oedd yr amgueddfa'n dymuno ymgysylltu â nhw'n gadarnhaol. Roeddem wedi rhoi'r awenau i

bobl ifanc, yn hytrach na haneswyr neu ymgyrchwyr hirdymor, ac roedd hyn yn peri gofid i rai. Mae'n bwysig sylweddoli na fydd unrhyw brosiect byth yn plesio pawb. Er bod cwestiynu a meddwl dwfn yn bwysig, fe ddaw hi'n amser hefyd i wneud penderfyniadau a glynu wrthynt. Wrth edrych yn ôl, byddwn wedi hoffi i ni gynnig mwy o gymorth cwnsela i'r bobl ifanc a gyfranogodd. Mae angen i amgueddfeydd ofalu am eu staff hefyd. Mae gweithio ar hanes gofidus yn heriol yn emosiynol i bawb dan sylw, mae'n hawdd diystyru teimladau staff fel 'eiddilwch gwyn' – ond er mwyn gwneud y gwaith hwn yn gynaliadwy yn y tymor hir, mae angen cefnogaeth ar bawb sy'n gysylltiedig.

Y camau nesaf

Bydd Ailfframio Picton yn cael ei arddangos yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd tan fis Ionawr 2025. Bu i rai o'r bobl ifanc gael swyddi yn y sector treftadaeth. Mae'r gwaith dadwladychu yn mynd rhagddo ac mae SSAP yn parhau i weithio gydag Amgueddfa Cymru. Rydym hefyd yn cynnal ein brosiectau treftadaeth ein hunain i barhau i ail-lunio hanes Cymru,

“ Mae gennym ddiddordeb arbennig mewn sut y gall lleisiau a dulliau Du gyfrannu at ailadrodd hanesion dadleuol, ac mewn defnyddio celf i greu profiadau sy'n meithrin undod ac arbrofi wrth ailweithio hanes.

y Caribî ac Affrica ar y cyd. Ar hyn o bryd, mae SSAP yn gweithio ar brosiect a ariennir gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol sy'n ceisio creu deunyddiau dysgu ar gyfer ysgolion, sy'n dod â hanes Du Cymru yn fyw. Mae gennym ddiddordeb arbennig mewn sut y gall lleisiau a dulliau Du gyfrannu at ailadrodd hanesion dadleuol, ac mewn defnyddio celf i greu profiadau sy'n meithrin undod ac arbrofi wrth ailweithio hanes.

Mwy o Wybodaeth

museum.wales/collections/online/object/4adfdd41-6370-36bf-a907-c74f5ad7d4a5/Lieutenant-General-Sir-Thomas-Picton-1758-1815
bbc.co.uk/news/uk-wales-53512384
museum.wales/about-us/Black-lives-matter/reframing-picton
ssap.org.uk

Cynnwys Lleisiau Cymunedol Lleol ac Integreiddio Hanes Pobl Ddu

mewn Rhaglenni yn Amgueddfa Parc Gunnersbury

Crynodeb

Mae'r astudiaeth achos hon yn edrych ar enghraifft o brosiect dysgu ffurfiol, 'Ailddychmygu Gunnersbury', a gefnogwyd gan grant gan y Gronfa Gelf am flwyddyn o weithgaredd i gynnwys mwy o Hanes Pobl Ddu. Mae'r astudiaeth achos hon hefyd yn gosod y prosiect yng nghyd-destun ein dull cyffredinol o ymgysylltu'n ehangach â'r gymuned.

Cefndir

Mae ymgysylltu â'r gymuned yn elfen ganolog o'n gwaith NPO ac mae'n allweddol i'n cenhadaeth i ddefnyddio ein hasedau i hyrwyddo cyfleoedd addysgol, diwylliannol, hamdden a chymunedol i bawb. Mae cyflawni hynny'n briodol yn seiliedig ar well dealltwriaeth ac ymateb i'n cymunedau amrywiol, gan gynnwys mwy o amrywiaeth o leisiau yn ein gwaith ehangach a chan gynnwys hanesion pwysig a esgeuluswyd yn flaenorol.

Her

Wrth edrych yn ôl, roedd yn amlwg bod angen i ni gynnwys mwy o leisiau yn yr hyn rydyn ni'n ei wneud. Gallem weld bod cyfle i ddysgu o ffyrdd eraill posibl o fynd i'r afael â'r hyn a oedd ar goll yn ein rhaglenni a dod â phobl/grwpiau amrywiol at ei gilydd mewn sgwrs a fyddai'n creu budd i bawb.

Dull

Buom yn gweithio gyda The Black Curriculum i gynnal archwiliad a hyfforddiant. Gwnaethom ddefnyddio

ymchwil i wella ein cynnig a rhannu profiadau ymhlith rhwydwaith treftadaeth ac addysg. Roedd gwaith ehangach ar ymgysylltu â'r gymuned yn addasu model 'Hyrwyddwyr lechyd Cymunedol' drwy recriwtio Hyrwyddwyr Diwylliant Cymunedol a'u grymuso drwy grantiau hyfforddi bach. Maen nhw'n eiriolwyr ac yn ffrindiau beirniadol sy'n cefnogi'r gwaith o feithrin partneriaethau, rhaglennu a gwerthuso.

Canlyniadau arfaethedig

- Adolygu'r ddarpariaeth ddysgu bresennol;
- Awgrymu Hanesion Pobl Ddu i'w cynnwys;
- Gwella'r ddarpariaeth ddysgu;
- Rhannu syniadau/gwybodaeth;
- Cynyddu amrywiaeth o ran ymgysylltu â'r gymuned.

Allbynnau arfaethedig

- Adroddiad archwilio
- Hyfforddiant
- Ymchwil
- Diweddarau'r gweithdai presennol
- 2 weithdy Hanes Pobl Ddu newydd
- Digwyddiadau rhwydwaith
- Ymgysylltu'n ehangach â'r gymuned i recriwtio deuddeg Hyrwyddwyr Diwylliannol Cymunedol

Rhwysterau a phroblemau

- Anodd cydbwysu uchelgeisiau i

ddiweddarau rhaglen fawr gydag amser staff cyfyngedig o ystyried y llwyth gwaith presennol.

- Roedd yr angen i gydlyn argaeledd partneriaid gwahanol wedi cael effeithiau canlyniadol ar amserlenni.
- Mae'n anodd integreiddio hanesion newydd yn gydlynol mewn gweithdai fel nad ydynt yn teimlo fel ychwanegiadau, neu'n hawdd eu hepgor os yw gweithdy'n cael ei gwtogi.
- Roedd rhai athrawon yn ei chael yn anodd mynd i gyfarfodydd ac roedd yn well ganddynt fynd ar-lein.
- Mae'n bwysig trin plant o gefndiroedd amrywiol yn briodol mewn gweithdai newydd sy'n delio â materion diwylliannol sensitif, yn enwedig, er enghraifft, os ydyn nhw'n defnyddio gwrthrychau replica sy'n gysylltiedig â chaethwasiaeth neu os ydyn nhw'n chwarae rôl.
- Canfu gwaith ymgysylltu â'r gymuned ehangach fod cyfarfodydd misol yn anodd eu mynychu, felly yn hytrach defnyddiwyd llai o gyfarfodydd wyneb yn wyneb a rhai ar-lein.

Canlyniadau gwirioneddol

- Mae mwy o Hanesion Pobl Ddu wedi'u cynnwys yn ein rhaglenni.
- Wedi gweithio gydag athrawon, addysgwyr treftadaeth, ymchwilyr a hyfforddwyr fel bod gan y staff fwy o wybodaeth.

- Mae gweithdai newydd yn defnyddio ein cryfderau mewn dysgu trochi drwy ryngweithio ag actor byw wedi'i ffilmio ac ymchwilio i archifau a thrin gwrthrychau.
- Mae gweithdy Stori Equiano yn rhoi'r un pwys i hanes Affricanaidd penodol cyn caethwasiaeth â digwyddiadau diweddarach, yn edrych ar ble yr aeth arian o gaethweision mewn tai gwledig ac yn ystyried gwrthrychau Affricanaidd a gymerwyd ac a gadwyd ym Mhrydain.
- Mae gweithdy newydd Unite Pobl yn annog empathi, yn cymharu ffynonellau ac yn defnyddio chwarae rôl i ddeall ymfudo, anghydraddoldebau, gwrthwynebiad, protest a newid cymdeithasol.
- Roedd y rhaglen ymgysylltu â'r gymuned ehangach yn recriwtio ac yn defnyddio hyrwyddwyr diwylliant sy'n adlewyrchu'r gymuned.
- Cynhwysiant wrth galon rhaglennu.
- Mae Hyrwyddwyr Diwylliant o wahanol gefndiroedd wedi bondio'n dda.
- Mae rhai Hyrwyddwyr Diwylliant wedi rhannu sgiliau â'i gilydd sy'n cynyddu cydlyniant cymunedol ac yn gam pwerus ar daith gwrth-hiliaeth.

Allbynnau gwirioneddol

- Rhoddwyd adroddiad archwilio ar waith.
- Sesiynau hyfforddi wedi'u cyflwyno.
- Gweithdai newydd wedi'u datblygu.
- Recriwtio deuddeg Hyrwyddwyr Diwylliant.

Maent wedi:

- gwerthuso arddangosfa gyda churaduron a gwella sgiliau mesur effaith;
- bwydo i mewn i raglenni ar gyfer arddangosfa cerddoriaeth a gweithrediaeth gymunedol a gynhyrchwyd ar y cyd yn Southall ;
- cynnal gweithdai ffotograffiaeth gyda gwaith yn cael ei arddangos mewn arddangosfa deithiol;

“Buom yn gweithio gyda The Black Curriculum i gynnal archwiliad a hyfforddiant. Gwnaethom ddefnyddio ymchwil i wella ein cynnig a rhannu profiadau ymhlith rhwydwaith treftadaeth ac addysg.

- bwydo i mewn i gais am gyllid yn ddiweddar;
- defnyddio bwrsariaethau hyfforddi ar gyfer datblygiad personol a rhannu â'u haelodau.

Gwersi a ddysgwyd

- Lleihau llwythi gwaith eraill fel bod digon o amser penodol.
- Cynnwys cynlluniau wrth gefn ar gyfer newidiadau yn argaeledd pobl.
- Gwerthfawrogi faint o wybodaeth sy'n bodoli.
- Dal ati i ddatblygu'r cysylltiadau.
- Os nad oes cyllid, amser neu arbenigedd ar gael ar unwaith, dechrau ar raddfa fach a defnyddio pobl mae gennych eisoes gysylltiad â nhw.

Y camau nesaf

Byddwn yn:

- ymgynghori mwy ynghylch yr hyn yr hoffai partneriaid cymunedol ei gael o'r cynllun hwn;
- nodi mwy o bartneriaethau sy'n seiliedig ar leoedd i ymgysylltu ymhellach ag aelodau o'n cymuned nad ydynt yn cael eu gwasanaethu'n ddigonol;

- gwahodd cymunedau gwahanol a sicrhau mwy o gyfleoedd i gyd-gynhyrchu;
- adolygu sut y mae'n cysylltu ag amcanion strategol ar draws y sefydliad;

- ei ddefnyddio fel model ar gyfer gwaith cynhwysiant pellach, e.e. mwy o gymunedau, mwy o ddarpariaeth AAA a Niwroamrywiol a mwy o hanesion.

Byddai mwy o ddigwyddiadau hyfforddi a rhannu wedi bod yn ddelfrydol, ond bydd angen ailedrych ar y broses yn rheolaidd. Mae'n rhan o daith wrth-hiliaeth barhaus lle mae'n bosibl y bydd angen i ni newid yr union lwybr wrth i ni fynd yn ein blaenau, ond mae'r manteision yn barhaus, weithiau'n annisgwyl ond bob amser yn angenrheidiol ac yn werth chweil.

Mwy o Wybodaeth

Cysylltwch â ni yn:

Gareth Brettell
Brettellg@visitgunnersbury.org
Jennal Amin
Aminj@visitgunnersbury.org

Amser Te yng Nghyfarthfa

Cymunedau

Crynodeb

Nodwyd bod gan y casgliad yng Nghastell Cyfarthfa gyd-destun trefedigaethol mawr drwy adroddiad cwmpasu a gynhaliwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae'r canfyddiadau wedi sbarduno'r amgueddfa tuag at ail-ddehongli ac ail-arddangos rhywfaint o'r casgliad a nodwyd yn yr adroddiad. Dechreuon ni gydag "Amser Te", prosiect sy'n edrych ar ail-ddehongli set de Coalport, sy'n gysylltiedig â theulu Haearn Crawshay.

Cefndir

Nododd yr adroddiad nifer o wrthrychau â chysylltiadau arwyddocaol â gwladychiaeth yn y casgliad, felly dewiswyd detholiad i'w sganio'n ddigidol a'u hargraffu'n 3D, i fod yn sylfaen ar gyfer y prosiect "Amser Te".

Mae prosiect ARWAP diweddar wedi galluogi'r amgueddfa i edrych yn ofalus ar sut mae'n cynrychioli casgliadau trefedigaethol neu ddadleuol a sut y gellir cynrychioli hanesion cudd yn well, a theimlwyd bod y set de Coalport yn fan cychwyn naturiol oherwydd ei bod yn cael ei harddangos yn barhaol a bod

ganddi gysylltiad clir â'r cyhoedd – mae mwynhau te yn nodweddiadol Brydeinig, ac yn rhywbeth y mae angen ei gyd-destunoli.

Mae Amgueddfa ac Oriol Gelf Castell Cyfarthfa wedi bod yn gweithio gyda Chanolfan Treftadaeth India y DU i ddatblygu'r prosiect hwn i greu set de Coalport newydd ar y cyd sy'n darlunio treftadaeth te India yn glir.

Her

Roedd cyfyngiadau amser y cylch cyllido cychwynnol yn cyfyngu ar y gwaith y gallem ei gyflawni'n realistig, ond roedd yn gorfodi'r angen i'r gwaith hwn fod yn barhaus drwy

arferion yr amgueddfa. Gan mai'r prosiect hwn oedd y prosiect cyntaf i ganolbwyntio ar ARWAP yr oedd yr amgueddfa wedi dechrau gweithio arno, roedd heriau o ran hyder hefyd o ran sicrhau bod yr hyn yr oeddem yn ei wneud yn "briodol" i'r cymunedau yr oeddem am ail adrodd eu hanes.

Dull

Gofynnwyd am arweiniad gan weithwyr proffesiynol mewn amgueddfeydd ynghylch y dull gorau o ymdrin â'r prosiect hwn, gan ddibynnu ar gydweithwyr i helpu i ddatblygu'r arferion gorau a meithrin hyder o ran darparu ac ymgysylltu'n gyffredinol. Roeddem am sicrhau y gallai'r grŵp gymryd perchnogaeth dros y prosiect hwn, a'n bod yno i gefnogi'r gwaith o gyflwyno eu straeon a'u hanesion.

Roeddem wedi cwrdd â'n grŵp cymunedol cyn dechrau'r prosiect i sicrhau ein bod i gyd yn gyfarwydd ac yn deall gwerthoedd y grŵp ac yn dod i'w hadnabod ar lefel bersonol. Roeddem hefyd wedi sicrhau drwy bob un o'r "gweithdai" y gallai gwahanol aelodau o dîm yr amgueddfa ddod draw i gwrdd â'r grŵp, a bod yr artist a oedd yn peintio'r ail-ddehongliad ar y sgan 3D yn bresennol i feithrin perthynas â nhw. Adeiladu ymddiriedaeth a naratif oedd yr allbwn pwysicaf i ni.

sut y mae'n cynrychioli casgliadau trefedigaethol neu ddadleuol a sut y gellir cynrychioli hanesion cudd yn well, ac felly ni fydd byth yn cael ei gwblhau. Mae'r gwaith gyda'r grŵp yn dal i fynd rhagddo, gyda set de wedi'i phaentio i fod wedi'i chwblhau erbyn diwedd mis Rhagfyr 2025.

Gwersi a ddysgwyd

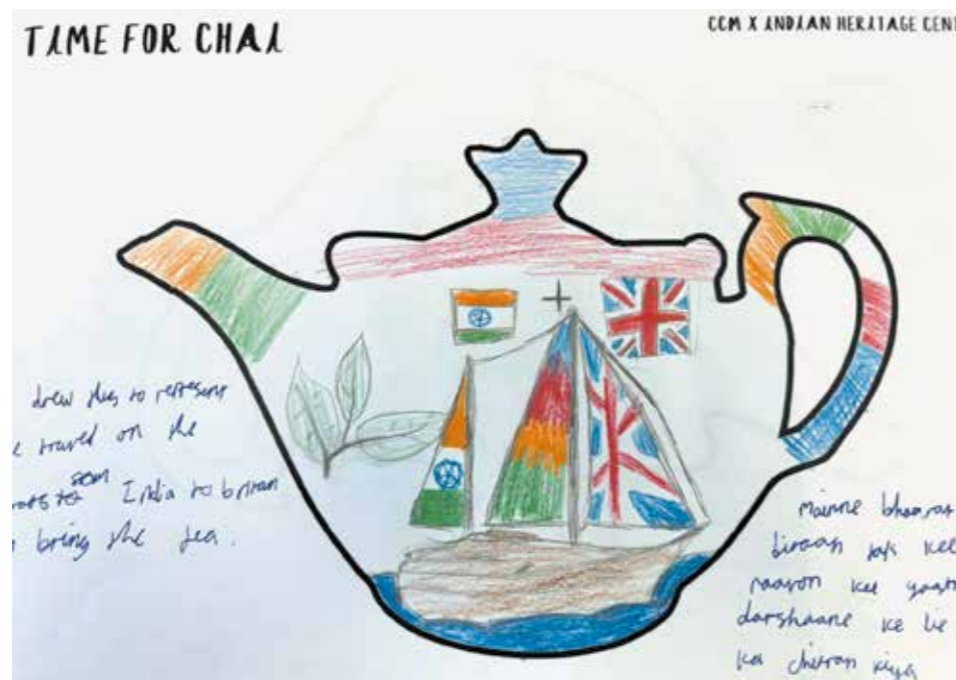
Mae'r prif wersi a ddysgwyd yn cynnwys tryloywder a chyfathrebu agored o ddechrau unrhyw brosiect newydd. Gwnaethom hefyd bwysleisio wrth weithio gyda'n grŵp nad ni yw'r arbenigwr yn yr ystafell hon, ac rydym yma i ddysgu a datblygu ein gwybodaeth ochr yn ochr â nhw a gyda nhw. Mae hyblygrwydd hefyd yn allweddol, a gwybod y gallwch ofyn am gefnogaeth ac arweiniad gan eich partneriaid.

Y camau nesaf

Mae'r camau nesaf ar gyfer Cyfarthfa yn cynnwys dehongliad newydd mewn oriel barhaol, wedi'i gyfoethogi gydag allbynnau gan ysgolion a chymunedau. Mae adolygiad o gasgliadau a gwella cofnodion casgliadau yn cael ei gynllunio ochr yn ochr â'r gwaith hwn i gofnodi hanesion a lleisiau sy'n cael eu tangynrychioli.

Rydym hefyd yn edrych yn y tymor hwy i ymchwilio'n weithredol i'r casgliad a mynd i'r afael ag unrhyw heriau sy'n deillio o hen syniadau, naratifau a pholisïau casglu mewn ffordd ystyriol, agored a thryloyw sy'n hyrwyddo cydgynhyrchu yn y dull hwnnw.

“Gofynnwyd am arweiniad gan weithwyr proffesiynol mewn amgueddfeydd ynghylch y dull gorau o ymdrin â'r prosiect hwn, gan ddibynnu ar gydweithwyr i helpu i ddatblygu'r arferion gorau a meithrin hyder o ran darparu ac ymgysylltu'n gyffredinol.

Canlyniadau arfaethedig

Mae canlyniadau'r prosiect hwn yn cynnwys dehongliad newydd o set de Coalport, gyda diwylliant te India yn flaenllaw. Caniatáu i ymwelwyr weld delweddau clir, diffiniol fel nad oes dryswch ynghylch tarddiad te a phwysigrwydd hynny i ddiwylliant India, yn ogystal â chydabod yr ymerodraeth Brydeinig a chyfoeth yn oes Fictoria.

Allbynnau arfaethedig

Mae'r allbynnau ffisegol yn cynnwys set de 3D wedi'i phaentio, aildehongliadau ar gyfer ysgolion o hanes te, a chyllid sydd ar y gweill yn y dyfodol, diwrnod diwyllianol Indiaidd yn yr Amgueddfa i ddatlu gwaith y grŵp ar y prosiect hwn.

Rhwysterau a phroblemau

Y prif faterion y daethpwyd ar eu traws yn ystod y prosiect hwn oedd ynghylch amseru. Roedd angen i ni fod yn hyblyg ynghylch pryd y gallem gwrdd â'r grŵp gan y byddent yn cyfarfod unwaith y mis ar ddydd Sadwrn oherwydd eu bod yn weithwyr proffesiynol.

Canlyniadau gwirioneddol

Mae'r prosiect yn dal i fynd rhagddo, ac mae'n debygol na fydd byth yn "gyflawn". Mae wedi galluogi'r amgueddfa i edrych yn ofalus ar

Mwy o Wybodaeth

Diolch i **Ganolfan Treftadaeth India y DU** a **Tripti Megeri** am eu cydweithrediad a'u cefnogaeth barhaus.

Dr Marian Gwyn a **Beloved Elizabeth Adonai** am eu cefnogaeth a'u hanogaeth parhaus drwy'r prosiect.

Kiera Moran am weithio gyda ni i wireddu'r tebot yn unol â'r ymatebion a gasglwyd.

Cyfnewid, Rhannu, Cofio

Crynodeb

Roedd *Shared Stories* yn brosiect ymchwil dan arweiniad y gymuned a gynhaliwyd yn Amgueddfa ac Oriel Gelf South Shields (SSMAG). Roedd yn rhan o raglen dadwladychu Amgueddfeydd ac Archifau Tyne a Wear (TWAM). Gweithiodd y tîm gyda grŵp llywio cymunedol o'r gymuned Fangladeshaidd i archwilio casgliad yr amgueddfeydd a chynhyrchu allbwn creadigol. Roedd aelodau'r gymuned yn gwneud y penderfyniadau allweddol ac yn cael eu cydnabod am eu hamser.

Cefndir

Mae SSMAG yn rhan o TWAM, sy'n wasanaeth amgueddfeydd rhanbarthol. Mae *Shared Stories* yn rhan o gyfres o archwiliadau strategol parhaus yn TWAM i agor ein sefydliad i gymunedau'r Mwyafrif Byd-eang a gwneud newidiadau sylweddol yn ein harferion dadwladychu, cynhwysiant a pherthnasedd.

Her

Yn dilyn proses o fyfyrion gyda staff, mewn ymateb i'r anghydraddoldebau a amlygwyd drwy'r pandemig a Mae Bywydau Du o Bwys, daeth ffrydiau cyffredin i'r amlwg. Roeddem yn cydnabod bod angen y canlynol arnom:

- system unedig ac ymrwymiad i rannu gwybodaeth a gwreiddio cysylltiadau sefydledig ar draws y sefydliad.

- sicrhau bod partneriaethau newydd yn gynhyrchiol, bod cysylltiadau'n cael eu gwneud a'u hannog gyda staff parhaol, a bod cyfranogwyr yn cael eu cyfeirio a'u hannog i barhau i ymgysylltu â ni.
- bod yn glir ynghylch ein gwerthoedd a'r hyn y dylai pobl ei ddisgwyl gennym ni. Dylai ein gwerthoedd fod yn sail i bopeth o bartneriaethau i weithgareddau cynhyrchu incwm.
- Dylai ein cymunedau amrywiol gael eu hadlewyrchu drwy ein gweithlu, ein stoc siopau, ein cyfathrebiadau a'n straeon.

Yr her oedd adeiladu ar brosiect ymchwil blaenorol dan arweiniad y gymuned a gynhaliwyd yn Amgueddfa Discovery, sydd hefyd yn rhan o TWAM, yn 2021-22. Gwella'r

broes a pharhau i'w gwreiddio fel dull o weithio ar draws y gwasanaeth amgueddfeydd. Ac yna i wneud hyn a'i gynnal mewn lleoliad TWAM arall: GNM: Hancock.

Y nod hefyd oedd nodi a meithrin perthynas gyda grŵp o'r Mwyafrif Byd-eang yn Ne Tyneside, a oedd am ymgysylltu â'r tîm a'r casgliadau. Mynd i'r afael hefyd â dadwladychu a'u grymuso i arwain ar benderfyniadau allweddol gan gynnwys pa bwnc i ganolbwyntio arno, sut i siapio'r casgliad a sut i rannu'r gwaith hwnnw gydag ymwelwyr amgueddfeydd.

Dull

Mabwysiadu dull gweithredu dan arweiniad y gymuned i archwilio ac arallgyfeirio casgliadau Amgueddfa ac Oriel Gelf South Shields (SSMAG). Ariannwyd gan Gronfa Casgliadau Esme Fairbairn (EF).

Canlyniadau arfaethedig

- Arallgyfeirio'r gynulleidfa a'r casgliadau ar gyfer yr amgueddfa, er mwyn adlewyrchu'r gymuned leol;
- Gwella hyder ac arbenigedd staff o ran gweithio gyda'r gymuned fwyafrifol Fyd-eang leol.

Allbynnau arfaethedig

- Cynhyrchu un allbwn cyhoeddus creadigol yn yr amgueddfa;
- Ychwanegu at y casgliad parhaol a'i amrywio.

Cymunedau

Rhwystrau a phroblemau

- Nid oedd perthynas â'r gymuned Fangladeshaidd yn bodoli bryd hynny, a dim ond 12 mis i sefydlu perthynas, recriwtio a chyflwyno'r prosiect.
- Digwyddodd yr alwad am wrthrychau yn ystod Ramadan felly nid oedd hyn yn flaenoriaeth i'r gymuned, felly roedd nifer y gwrthrychau a gynigiwyd yn isel i ddechrau.
- Roedd normau diwylliannol ynghylch defnyddio delweddau yn golygu bod rhywfaint o sensoriaeth ynghylch defnyddio delweddau o bobl wedi marw neu fenywod.
- Roedd hi'n anodd perswadio'r gymuned i roi benthyg gwrthrychau, heb sôn am eu rhoi nhw. Efallai fod hyn oherwydd diffyg cynefindra â chysyniadau amgueddfeydd neu fod angen mwy o amser i feithrin ymddiriedaeth.
- Gwnaeth y grŵp 90% o benderfyniadau creadigol ond erbyn y diwedd roddem yn brin o amser, felly roedd yn rhaid i rai penderfyniadau ynghylch yr arddangosfa gael eu gwneud gan dîm yr amgueddfa.
- Weithiau roedd yn anodd dod i benderfyniad unfrydol oherwydd y berthynas yn y grŵp.

Canlyniadau gwirioneddol

- Proffil mwy amrywiol o ymwelwyr a gwirfoddolwyr a ddaeth i ddiwrnodau meddiannu.
- Newidiadau cyfathrebu – mwy o bobl yn ymuno â'r cyfryngau cymdeithasol, llysgenhadon o'r gymuned i ledaenu gwybodaeth.
- Ymrwymiad wedi'i atgyfnerthu gan staff amgueddfeydd i ddarparu rhaglenni amrywiol, gan gynnwys cynigion i ysgolion, a pharhau â chyfarfodydd gwaddol.
- Mwy o hyder ar draws timau amgueddfeydd wrth weithio gyda chymunedau'r Mwyafrif Byd-eang.
- Perthynas gref gydag aelodau o'r gymuned Fangladeshaidd ar gyfer ymgysylltu yn y dyfodol. Er enghraifft, mae grŵp menywod bellach yn cyfarfod yn yr amgueddfa.

- Newidiadau o ran recriwtio – hepgor y gofyniad am radd ar gyfer swyddi arbenigol

Allbynnau gwirioneddol

- Arddangosfa estynedig dros saith mis – (Routes & Roots). Arwyddion a dehongli mewn iaith arall am y tro cyntaf.
- 2 Ddiwrnod Meddiannu – cynulleidfa o 1200, o'r Mwyafrif Byd-eang yn bennaf.
- 5 gwirfoddolwr newydd o'r gymuned Fangladeshaidd leol.
- Chwe stori lafar newydd gan y gymuned hyn sy'n helpu i fapio'r dreftadaeth gymunedol.
- 4 caffaeliad parhaol posibl.

Gwersi a ddysgwyd

- Cafodd y broses ymgeisio, contractio a recriwtio ei gwella ers prosiect blaenorol dan arweiniad y gymuned a bydd yn cael ei defnyddio yn y dyfodol. Bu aelodau o'r gymuned o brosiectau ymchwil blaenorol dan arweiniad y gymuned yn helpu i ddewis ymgeiswyr. Nid yw systemau ariannol traddodiadol wedi cael eu sefydlu i dalu i unigolion, felly cafodd cytundeb cymunedol newydd ei greu heb yr angen am PLI.
- Mae prosiectau llwyddiannus sy'n cael eu harwain gan y gymuned yn cymryd llawer mwy o amser na phrosiectau arferol – ymgorffori hynny mewn amserlenni. Roedd y gydnabyddiaeth i'r grŵp ar gyfer y prosiect yn dangos gwerth a gwerthfawrogiad, ond dim templed na chyllideb ar gyfer partneriaeth yn y dyfodol gydag aelodau'r grŵp.
- Mae'n bwysig cael rheolwr lleoliad, staff curadurol, dysgu, marchnata, dylunio a FOH yn rhan o'r tîm ac yn bresennol mewn sesiynau ymgysylltu gyda'r grŵp i feithrin perthnasoedd ac ar gyfer gwaddol. Swydd dros dro oedd swydd y Cydlynnydd.
- Mae nodweddion unigryw bwysig – bwyd yn cael ei weini mewn sesiynau, dehongli yn eu geiriau ei hun, cyfarch mewn iaith arall, cyfieithu arwyddion, gwrandao ac amynedd a chefnogaeth yn ystod cyfnodau heriol fel terfysgoedd hid.

- Mae What's App yn adnodd gwych ar gyfer cyfathrebu â grwpiau.
- Roedd cynnal rhagolwg VIP ar gyfer yr arddangosfa, gwahodd cyfranogwyr i'r gynhadledd staff, a chymryd rhan mewn prosiectau eraill yn rhoi statws a gwerth i'r prosiect.
- Mae cyfleoedd i gynnwys a rhannu gwybodaeth â lleoliadau eraill yn hanfodol i symud ymlaen gyda strategaethau dadwladychu a gwrth-hiliol.

Y camau nesaf

Bydd y tîm yn SSMAG yn parhau â'r berthynas gyda'r gymuned Fangladeshaidd.

Mae'r prosiect EF yn defnyddio'r dull gweithredu sy'n cael ei arwain gan y gymuned ar gyfer GNM: Hancock am flwyddyn er mwyn ail-ddychmygu oriel barhaol gyda chasgliad naturiol o hanes/gwyddorau a grŵp llywio cymunedol newydd.

Mae TWAM yn parhau i geisio gwreiddio ymarfer sy'n cael ei arwain gan y gymuned ar draws y sefydliad, gan gynnwys drwy weithio gydag arbenigwr sy'n canolbwyntio ar ddadwladychu ac ymarfer gwrth-orthrymol.

Delweddau drwy garedigrwydd Abdul Muquith – Arddangosfa a Diwrnod Meddiannu yn Amgueddfa ac Oriel Gelf South Shields

Mwy o Wybodaeth

Alina Trehwitt: Cydlynnydd y Prosiect, *Shared Stories*
alina.trehwitt@twmuseums.org.uk

Kylea Little: Ceidwad Hanes, Discovery Museum
Kylea.little@twmuseums.org.uk

Clare Smith: Rheolwr Dysgu ac Ymgysylltu
clare.smith@twmuseums.org.uk

Malavika Anderson: Rheolwr Lleoliad, GNM:H
malavika.anderson@twmuseums.org.uk

Adam Bell: Ceidwad Cynorthwyol, SSMAG
adam.bell@twmuseums.org.uk

Ysgol Gynradd Sgeti yn ymchwilio i 'Frwydr Abertawe'

Crynodeb

Tynnwyd sylw at archif yr Arglwydd Peter Hain fel archif bosibl y gellid ei defnyddio i ddysgu mwy am brotestiadau gwrth-apartheid a gynhaliwyd yn Abertawe yn 1969. Mae'r protestiadau'n cael eu galw'n 'Frwydr Abertawe' lle bu gwrthdaro treisgar rhwng protestwyr a'r heddlu cyn ac yn ystod gêm rygbi rhwng Abertawe a De Affrica.

Cefndir

Cefnogodd prosiect Cymunedau Cymru gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru 50 o ddysgwyr Blwyddyn 5 a 6 o Ysgol Gynradd Sgeti i ddysgu mwy am y digwyddiad hwn.

Her

I ddysgwyr gael gwell dealltwriaeth o gymuned, empathi, cwestiynu a herio, ac fel yr ysgrifennodd yr Arglwydd Hain yn ei ymateb i'w llythyrau 'ceisio gwneud y peth iawn bob amser hyd yn oed os mai dyma'r peth anoddaf'.

Dull

Cafodd y dysgwyr gyfle i bori drwy archif yr Arglwydd Peter Hain am brotestiadau gwrth-apartheid. Ymwelodd Ricardo Erasmus â'r ysgol i rannu ei brofiad o fyw yn Ne Affrica ac ystyr y gair Ubuntu. Yna, creodd y dysgwyr bosteri gwrth-apartheid/Ubuntu gydag artist lleol Sarah Hopkins yn seiliedig ar boster 'Racism is a Poison' Paul Peter Piech. Daeth Peter Hain ei hun i ymweld â'r ysgol i siarad am ei rôl yn y mudiad gwrth-apartheid gyda'r dysgwyr.

Canlyniadau arfaethedig

Nod y prosiect oedd dysgu am apartheid yn Ne Affrica, Nelson Mandela a'r mudiad Gwrth-Apartheid yng Nghymru. Bu i ymchwilio i ddiwyddiad lleol arwain at ddysgu mwy am bwnc rhyngwladol.

Allbynnau arfaethedig

Arddangosfa ac adnodd dysgu.

Rhwysterau a phroblemau

Caniatâd i ddefnyddio archifau a gwaith celf yn yr ystafell ddosbarth ac ar gyfer ein hadnodd dysgu oedd y prif fater. Rhoddodd ystâd Peter Hain a Paul Peter Piech eu caniatâd i ddefnyddio eitemau o'u harchif at ddibenion addysgol. Yna dewiswyd enghreifftiau addas o archif Peter Hain. Trefnwyd bod yr eitemau hyn yn cael eu digideiddio, ac anfonwyd copïau i'r ysgol.

Roedd dod o hyd i unigolyn â phrofiad bywyd o apartheid a allai

“Roedd cael cyfle i ymchwilio i sut roedd digwyddiad lleol yn helpu i arwain at newidiadau yn dod â'r ffordd y gall pwysau mewn gwahanol ffurfiau ddylanwadu ar benderfyniadau ar raddfa leol, genedlaethol a byd-eang yn fyw.

hefyd gyfathrebu'n effeithiol â phlant ysgol yn fater arall. Ar ôl ymchwilio, daethom ar draws Ricardo Erasmus, sy'n siaradwr ysgogol a ddaeth i mewn i rannu ei brofiad o fyw yn Ne Affrica. Sesiwn Ricardo oedd un o'r gweithdai cyntaf ac roedd yn bwysig dechrau'r prosiect yn y ffordd iawn, a chyflwynodd sesiwn ardderchog.

Roeddem hefyd yn ffodus bod yr athrawon roedden ni'n gweithio gyda nhw yn cymryd rhan ac yn ymgysylltu o'r dechrau.

Canlyniadau gwirioneddol

Roedd effaith y prosiect ar y dysgwyr yn bellgyrhaeddol ac yn cwmpasu sawl agwedd ar draws y meysydd dysgu yn y cwricwlwm i Gymru yn ogystal â'r pedwar diben. Roedd cael cyfle i ymchwilio i sut roedd digwyddiad lleol yn helpu i arwain at newidiadau yn dod â'r ffordd y gall pwysau mewn gwahanol ffurfiau ddylanwadu ar benderfyniadau ar raddfa leol, genedlaethol a byd-eang yn fyw. Gall y pwnc ysgogi trafodaethau diddorol am gymdeithasau, agweddau a sut y gall gweithredoedd bach gael effaith gynyddol.

Allbynnau gwirioneddol

Mae adnodd addysgol am Frwydr Abertawe wedi cael ei lwytho i fyny i hwb.gov.wales ar gyfer ysgolion eraill i archwilio'r mudiad

gwrth-apartheid yng Nghymru a Brwydr Abertawe. Mae'r adnodd yn cynnwys enghreifftiau o archif Peter Hain, gwaith celf Paul Peter Piech, clipiau fideo o'r Archif Ddarlledu Genedlaethol, syniadau am weithgareddau ac astudiaeth achos o brosiect Ysgol Gynradd Sgeti.

Gwersi a ddysgwyd

- Mae cyfathrebu'n allweddol – o gysylltu â staff ysgolion a phartneriaid gweithdai i weinyddwyr ystadau.
- Seiliwch y prosiect ar eich archifau a'i adeiladu o'i gwmpas.
- Profiad byw – cafodd lleisiau pobl a oedd yn byw drwy brofiad effaith fawr.
- Rhowch gynnig arni – fe wnaethom wahodd Peter Hain i'r ysgol heb fawr o obaith ac fe ddaeth i'r ysgol.

Y camau nesaf

Mae'r adnodd dysgu ar-lein nawr ar Hwb a'n gwefan i ysgolion eraill ymchwilio i Frwydr Abertawe. Mae Ysgol Gynradd Sgeti hefyd wedi bod mewn cysylltiad i gael cymorth ar brosiect treftadaeth arall ers i'r prosiect ddod i ben.

Mwy o Wybodaeth

Ychwanegodd y ddau bartner allanol werth gwirioneddol i'r prosiect:

Paradigm Shift (Ricardo Erasmus)
paradigmshiftuk.com

Sarah Hopkins Art
sarah-hopkins.co.uk

Darllen pellach:
bbc.co.uk/news/uk-wales-50422755

Archwilio Arogl fel Ymarfer Dad-drefedigaethu yn The Courtauld

Crynodeb
Buom yn gweithio gyda'r persawrydd Sarah McCartney o 4160Tuesdays i greu arogleuon sy'n gysylltiedig â'r *Blwch Siwgr Siôr II* arian (1737-38) a oedd yn cael ei arddangos yn Oriol Courtauld, i archwilio hanesion trefedigaethol a herio gwaddol trefedigaethu. Mae arallgyfeirio'r straeon sy'n cael eu hadrodd drwy ein rhaglenni dysgu yn rhan o'n taith wrth-hiliol.

Cefndir
Yn The Courtauld, mae ein Grwpiau Gweithredu Dad-drefedigaethu wedi bod yn edrych ar sut y gallwn sicrhau mwy o gynhwysiant. Yn dilyn

trafodaeth ac ymgynghoriad gyda thîm yr oriel, gwirfoddolwyr, myfyrwyr israddedig ac ôl-raddedig yn The Courtauld, dechreuodd y tîm Dysgu ymchwilio i wrthrychau yn y casgliad gyda'r nod o ddatgelu cysylltiadau trefedigaethol.

Roedd *Blwch Siwgr George II* yn un o'r gwrthrychau hyn. Fe'i cynlluniwyd gan Augustin Courtauld, un o hynafiaid Samuel Courtauld, un o sylfaenwyr The Courtauld. Mae sawl gwrthrych arian wedi'u creu gan deulu Courtauld sy'n cael eu harddangos yn yr oriel, fel rhan o arddangosfa amlwg yn ystafell Ewrop o'r 18fed ganrif. Yn y 18fed ganrif, cafodd y siwgr yn y blwch

siwgr ei fewnforio i Ewrop o'r Caribi, lle cafodd siwgr ei gynaeafu gan gaethweision o Affrica.

Her
Rhannu ein hymchwiliad ar hanes trefedigaethol y blwch siwgr drwy ein rhaglenni dysgu.

Dull
Buom yn gweithio gyda'r persawrydd Sarah McCartney i greu dau arogl a oedd yn archwilio'r llafur a oedd yn gysylltiedig â'r blwch siwgr: 'cynaeafu siwgr cansen' (dail wedi'u torri'n ffres, siwgr cansen a phridd cynnes), a 'gloywi llestri arian' (sudd lemon, dillad wedi'u gwisgo ac ystafelloedd gwaith). Datblygwyd y rhain i'w defnyddio yn ein Pac Cefn amlsynhwyrdd i'r Teulu, a sesiynau trin rhyngweithiol ar gyfer Ysgolion, Pobl Ifanc (16-18), a grwpiau Cymunedol. Rydym hefyd wedi creu adnodd digidol i athrawon sy'n canolbwyntio ar y blwch siwgr.

- Canlyniadau arfaethedig**
- Rhannu'r hanesion trefedigaethol sy'n gysylltiedig â *Blwch Siwgr George II* mewn ffordd hygyrch a dad-drefedigaethol.
 - Annog sgrysiâu am hanesion trefedigaethol a grymuso ein cynulleidfaoedd i rannu eu safbwyntiau.
 - Parhau â'n taith wrth-hiliol drwy arallgyfeirio ein rhaglenni Dysgu, gyda chefnogaeth ymgynghorwyr allanol, Jean Campbell a Meera Chauda.

- Allbynnau arfaethedig**
- Aroglau cysylltiedig â *Blwch Siwgr George II*.
 - Adnodd digidol i athrawon.

Rhwysterau a phroblemau
Yr ydym wedi defnyddio arogleuon yn yr oriel o'r blaen, felly, yr oeddem yn gwybod sut i'w rhannu (cerrig aromatherapi mewn tuniau) a bod hyn wedi gweithio'n dda. Mae'r tuniau'n gludadwy, ac maen nhw'n cynnwys arogl sy'n osgoi'r posibilrwydd y gallai arogl fod yn llethol mewn oriel.

Un pryder a gawsom oedd y gallai archwilio hanesion trefedigaethol drwy arogl eu bychanu. Fodd bynnag, rydym wedi canfod bod ymgysylltu â phynciau a allai fod yn anodd fel gwladychiaeth drwy arogl yn gwneud yr hanesion hyn yn fwy hygyrch ac ymgysylltiol i gynulleidfa ehangach. Mae arogl yn fan cychwyn diriaethol ar gyfer trafod yr hanesion hyn, gan ysgogi ymateb personol yn aml gan atgofion o'r arogleuon.

Canlyniadau gwirioneddol
Casglwyd adborth i'r arogleuon drwy holiadur. Casglwyd dau ymateb ar bymtheg mewn dwy awr:

- Roedd dros 80% yn cytuno bod "yr arogleuon [yn eu gwneud nhw] feddwl am y blwch siwgr mewn ffordd wahanol". Eglurodd ei fod yn gwneud i'r gwrthrych deimlo'n "fwy byw", "fwy real", ac yn "fwy o wrthrych deinamig/gweithredol".
- Atebodd 70% fod "y profiad hwn [wedi gwneud iddyn nhw fod] eisiau gwybod mwy am hanesion trefedigaethol mewn perthynas â siwgr".
- Roedd y sylwadau'n cynnwys "Ddim yn disgwyl rhywbeth fel hyn. Rhyngweithiol iawn" a "Fe wnes i fwynhau'r dimensiwn newydd hwn".

- Allbynnau gwirioneddol**
- Dau arogl cysylltiedig â Blwch Siwgr George II.
 - Roedd prosiect peilot gyda myfyrwyr Blwyddyn 8 yn Academi Merched Clapton, Hackney, yn canolbwyntio ar y blwch siwgr, gan ddefnyddio'r arogleuon a'r gweithgareddau creadigol. Arweiniodd hyn at fyfyrwyr yn cynhyrchu gwaith celf y byddwn yn ei rannu â'n cynulleidfaoedd ehangach. Roedd canlyniadau'r prosiect hwn yn bwydo'n uniongyrchol i'n gwaith o ddatblygu adnoddau.
 - Adnodd digidol i athrawon.

Gwersi a ddysgwyd

- Gall arogl fod yn ffordd bwerus o drafod hanes trefedigaethol yng nghyd-destun oriel, gall pobl gysylltu ag ef, ac mae'n ysgogi trafodaethau.

- Y tro diwethaf i ni greu arogleuon ar gyfer yr oriel roeddem yn gallu eu cyd-gynhyrchu gyda grŵp o Bobl Ifanc. Ar yr achlysur hwn, roedd y terfyn amser ar gyfer y prosiect yn golygu nad oedd hyn yn bosibl. Rhan o ymarfer dad-drefedigaethol yw ailddosbarthu pŵer, felly, yn ddelfrydol, byddem wedi dylunio'r arogleuon drwy gyd-gynhyrchu.

Y camau nesaf

- Parhau i gasglu adborth gan Ysgolion, Pobl Ifanc (16-18), Teuluoedd a Grwpiau Cymunedol sy'n ymgysylltu â'r arogleuon, er mwyn deall eu heffaith a'r ffyrdd y gallwn ddatblygu'r dull hwn.

- Cyhoeddi'r adnodd digidol i athrawon, a chynnal digwyddiadau i athrawon i archwilio sut y gellir integreiddio'r ymchwiliad a'r arogleuon yn eu cwricwlwm.
- Rhannu'r gweithiau celf sydd wedi cael eu creu gan fyfyrwyr gyda chynulleidfaoedd ehangach, drwy ap Bloomberg Connects.

“Gall arogl fod yn ffordd bwerus o drafod hanes trefedigaethol yng nghyd-destun oriel, gall pobl gysylltu ag ef, ac mae'n ysgogi trafodaethau.”

Mwy o Wybodaeth
Cafodd yr arogleuon eu creu gan **Sarah McCartney** o **4160Tuesdays**: 4160tuesdays.com
Mae'r adnodd wedi cael ei greu mewn ymgynghoriad â **Jean Campbell** a **Meera Chauda**. Bydd ar gael ar ein gwefan: courtauld.ac.uk/take-part/schools
Cysylltwch ag: education@courtauld.ac.uk

Defnyddio Addysg fel Sbardun ar gyfer Newid

Bodloni anghenion y Cwricwlwm i Gymru drwy Gasgliadau Amgueddfa Treftadaeth MonLife – #Cymru Wrth-hiliol

Crynodeb

Yn 2020, dyfarnwyd cyllid i Amgueddfeydd Treftadaeth MonLife gan Lywodraeth Cymru i gyfrannu at y Cynllun Gweithredu Cymru Wrth-hiliol ar gyfer prosiect i sicrhau bod hanes Pobl Dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig yn cael eu adlewyrchu yn ein holl ddehongliadau a gweithgareddau. O'r cychwyn cyntaf, mae'r prosiect hwn wedi ceisio gweithio ar draws holl feysydd y gwasanaeth gyda'r nod o uno iaith yr amgueddfa a chreu adnoddau yn unol ag anghenion y Cwricwlwm newydd i Gymru. Byddwn yn defnyddio arddangosfa dros dro newydd yn Amgueddfa'r Fenni i ymgynghori

ag ysgolion lleol i helpu athrawon i gyflwyno 'Hanes Cynhwysol' fel rhan o'r cwricwlwm newydd. Gan ddefnyddio'r cyfle i ddiweddar deunydd ffisegol a digidol, bydd adnoddau newydd yn cael eu creu ochr yn ochr ag arddangosfa blwyddyn o hyd i gefnogi athrawon yn eu gwaith ar wrth-hiliaeth.

Gallwn rannu hanesion aml-haenog a dweud y stori am sut y daeth eitemau moethus i fod yn eitemau cartref bob dydd yn y DU. Mae cymaint o amser wedi mynd heibio ers i'r eitemau hyn fod yn wrthrychau statws, mae'n hawdd anghofio'r gwirioneddau am eu cyflwyno i'r DU, ac mae hwn yn

gyfle i ddechrau dadwladychu'r cwricwlwm gan ddefnyddio gwrthrychau ein hamgueddfa. Yn ogystal, bydd y gwrthrychau a'u hanesion hefyd yn cael eu defnyddio fel pwyntiau trafod sy'n ymwneud â phryderon cyfoes sy'n ymwneud ag lechyd a Lles, Maes Dysgu a Phrofiad yn y Cwricwlwm newydd.

Byddwn yn creu dau flwch trafod ar gyfer ysgolion cynradd. Bydd pob blwch yn cynnwys eitemau sy'n adlewyrchu'r casgliad yn Nhreftadaeth MonLife, gan gynnwys replicas, propiau a gwrthrychau o gasgliad Basil Jones. Gan werthu cynnyrch yr ymerodraeth, cafodd y siop fwyd nodweddiadol hon ei hail-greu yn Amgueddfa'r Fenni. Bydd pob gwrthrych hefyd ar gael ar-lein fel delwedd eglur iawn ar gyfer ysgolion nad ydynt yn gallu dod i'r amgueddfa'n ffisegol. Bydd deunydd sy'n canolbwyntio ar bobl ac sy'n annog plant i feddwl drostynt eu hunain yn galluogi athrawon i fod yn hyderus wrth rannu deunydd sy'n ateb cwestiynau y mae disgyblion yn eu gofyn am faterion cymdeithasol sy'n gysylltiedig ag ymerodraeth a masnach.

Mae rhannu gwrthrychau yn ein casgliadau drwy lens dysgu yn creu ffocws i feithrin trafodaethau agored a gonest, gyda meddyliau ifanc chwilfrydig ynghylch pynciau sy'n sail i'n cymdeithasau a'n cymunedau. Gofynnir i'r plant ddewis eu hoff wrthrychau, a'r rhai maen nhw'n meddwl sy'n adrodd y straeon yn well

i ymwelwyr yn y dyfodol, i ddysgu am y pwn maen nhw'n ei astudio. Rydym am gynnwys geiriau sy'n disgrifio pobl, lleoedd a gwrthrychau sy'n cyd-fynd ag iaith a gwerthoedd cyfoes. Gan weithio gydag athrawon, byddwn yn rhoi llais disgyblion a'r hyn a ddysgwyd ganddynt yn ein horielau.

Meysydd gwaith

Mae'r prosiect Cymru Wrth-hiliol hwn yn adeiladu ar waith dadwladychu cynharach MonLife o amgylch gwrthrychau y nodwyd bod ganddynt gysylltiadau ag ymerodraeth, caethwasiaeth a masnach drawsiewerydd. Mae gwaith o amgylch y 'Gwrthrychau mewn Ffocws' hyn yn llywio ein polisi iaith ar gyfer deunydd digidol ac wedi'i argraffu. Bydd

“ Mae rhannu gwrthrychau yn ein casgliadau drwy lens dysgu yn creu ffocws i feithrin trafodaethau agored a gonest, gyda meddyliau ifanc chwilfrydig ynghylch pynciau sy'n sail i'n cymdeithasau a'n cymunedau.

gweithio yn y ffordd gydweithredol hon yn ehangu archwiliad a datblygiad presennol MonLife o'n 'Ymgynghoriadau Dinasyddion'.

Mae'r prosiect yn canolbwyntio ar y meysydd canlynol i gefnogi'r Cwricwlwm i Gymru.

- Gweithio gydag arbenigwr allanol i greu ffyrdd o ymgorffori newid yn y cwricwlwm, sy'n cyd-fynd â gwerthoedd Dinasyddiaeth Prydain, drwy ddysgu a datblygu o amgylch Cynefin.
- Datblygu adnoddau (cyn, yn ystod ac ar ôl yr ymweliad) gan gynnwys blychau Cyflwyno – sy'n ymwneud ag lechyd a Lles. Bydd 'Hanes Afiach' yn canolbwyntio ar gyflwyno siwgr a thybaco drwy ymerodraeth,

a sut mae'r eitemau hyn, a ystyriwyd ar un adeg yn eitemau statws, wedi cyfrannu at broblemau iechyd presennol yn y DU.

- Bydd yr iaith a'r cynnwys a ddefnyddir yn adlewyrchu anghenion ysgolion Sir Fynwy yn bennaf, gan eu gosod fel y prif lais a'r brif gynulleidfa ar gyfer ein gwaith.
- Creu adnoddau digidol i sicrhau etifeddiaeth drwy ein harchif a'n gwefan ar-lein i hwyluso sesiynau i ysgolion nad ydynt yn gallu ymweld yn ffisegol.

Mwy o Wybodaeth

<https://www.monlife.co.uk/heritage>

Dyfodol/ Grym

Crynodeb

Ymatebodd Future/Power i arddangosfa Fitzwilliam *Black Atlantic: Power, People, Resistance*. Rhwng mis Medi 2023 a mis Mai 2024, roedd y prosiect yn edrych ar hanes trefedigaethol, hunaniaeth, ac effeithiau cyfoes y fasnach gaethweision drawsatlantig drwy fywyd Olaudah Equiano, awdur a arferai fod yn gaethwas, a setlodd ac a briododd yn Soham yn Swydd Caergrawnt.

Cefndir

Gyda'r nod o gysylltu â phobl ifanc 15 oed a hŷn, roedd Future/Power yn brosiect ar y cyd rhwng Amgueddfa Fitzwilliam, Coleg Pentref Soham, ac Amgueddfa X. Mae gan Fitzwilliam a'r ysgol berthynas hirsefydlog; dyma'r prosiect partneriaeth cyntaf i fynd i'r afael â chysylltiadau'r dref â gwladychiaeth ac yn daith a rennir.

Her

Sut gall ein sefydliadau hyrwyddo gwrth-hiliaeth yn gyfrifol ac yn deg? Mae ystadegau gweithlu Cyngor Celfyddydau Lloegr yn 2021 yn dangos bod amgueddfeydd yn parhau i fod ymhlith y gwaethaf yn y sector o ran cynhwysiant: dim ond 6% o weithwyr amgueddfeydd ym mhortffolio cenedlaethol ACE sy'n nodi eu bod yn 'Du, Asiaidd neu o Leiafrifoedd Ethnig Amrywiol'. Mae dros 85% o athrawon yn y DU yn nodi eu bod yn Wyn Prydeinig. Mae tystiolaeth yn awgrymu bod

myfyrwyr eisiau trafod hil yn yr ystafell ddosbarth, ond nad oes gan athrawon yr hyder i wneud hyn.

Dull

Gwnaethom ddefnyddio model ymarfer dan arweiniad cymheiriaid, gan sefydlu grŵp ieuencid creadigol o fewn strwythur yr ysgol. Gan enwi eu hunain yn @atlantic Xplorers, roedd 12 o bobl ifanc ym Mlynnyddoedd 9 a 10 wedi llunio cwestiynau ymchwil ar y cyd ac wedi cymryd rhan mewn ymweliadau ag amgueddfeydd a gweithdai wythnosol dan arweiniad artistiaid yn yr ysgol i archwilio gwaddolion trefedigaethol, gan arwain at berfformiad terfynol yn yr amgueddfa.

Canlyniadau arfaethedig

Mwy o weithredu a meddwl beirniadol ymysg pobl ifanc, gwell llythrennedd hiliol ymhlith athrawon, fframwaith newydd ar gyfer gweithio mewn partneriaeth.

Allbynnau arfaethedig

Grŵp ieuencid, agenda cyd-ymchwil a archwilir drwy arbrofi creadigol, perfformiad byw, arddangosfa gyhoeddus, ffilm fer, e-gyhoeddiad.

Rhwysterau a phroblemau

- Roedd yr amserlen rhwng cael cyllid a dechrau'r prosiect yn eithriadol o fyr felly cafodd y recriwtio ei ruthro – nid oedd gan fyfyrwyr wybodaeth am y prosiect.

“Profodd myfyrwyr gysylltiadau cymdeithasol cryfach, gwell dealltwriaeth o hanes Du Prydain, ac ymdeimlad o 'ddarlun ehangach', deallusrwydd emosiynol ac empathi.

- Nid oedd rhwydweithiau cymorth yn teimlo'n ddigonol i lywio'r elfennau cynnil a gododd, fel naratifau ystrydebol am gaethwasiaeth a theimladau o anghysur gan unigolion o liw oedd yn staff ar y prosiect.
- Diffyg nodau pendant, datblygiad proffesiynol strwythuredig ac arferion myfyriol ar gyfer athrawon wedi gwahau aliniad ag amcanion y prosiect.
- Amharwyd ar weithrediad yr ieuencid ar brydiau gan y ddynameg gonfensiynol rhwng athrawon a myfyrwyr.
- Roedd amwysedd ynghylch y cysyniad o 'lythrennedd hiliol'; byddai diffinio hyn ar y cyd o'r cychwyn cyntaf wedi gwella cyd-ddealltwriaeth.

Canlyniadau gwirioneddol

Profodd myfyrwyr gysylltiadau cymdeithasol cryfach, gwell dealltwriaeth o hanes Du Prydain, ac ymdeimlad o 'ddarlun ehangach', deallusrwydd emosiynol ac empathi. Soniodd athrawon am ddatblygiad pedagogaid, mwy o gymhellant i fod yn 'fwy dewr', cyd-destunau ar gyfer hyrwyddo gweithrediad ieuencid. Bu'r amgueddfa'n gweithio gydag artistiaid a'r ysgol mewn ffyrdd newydd gan nodi cyfyngiadau a chyfleoedd y model.

Allbynnau gwirioneddol

Grŵp ieuencid, perfformiad byw ac arddangosfa gyhoeddus yn yr Amgueddfa, ffilm fer, ac e-gyhoeddiad.

Gwersi a ddysgwyd

- Byddai cysylltiadau clir rhwng datblygiad gweithgareddau

creadigol a datblygiad y cynhyrchiad theatr ffisegol wedi gwella perchnogaeth y grŵp ar eu naratifau.

- Byddai cynnwys gwerthuswyr allanol o'r cychwyn yn gosod metrigau llwyddiant mwy cadarn fel bod yr effaith yn cael ei diffinio'n gliriach a'i mesur yn fwy effeithiol.
- Byddai ffurfioli mynediad at adnoddau, mentora sy'n ddiwylliannol sensitif a sefydlu gwerthusiad parhaus o fecanweithiau cymorth yn helpu i fynd i'r afael ag anghenion emosiynol a seicolegol.
- Ni fydd cynllunio ymlaen llaw yn ystyried myrdd o brofiadau unigryw a chynnil cyfranogwyr.
- Byddai dadansoddi hunaniaethau gwyn fel lluniad cymdeithasol a deall rôl gwynder o ran galluogi a chynnal hiliaeth yn helpu i ddatblygu dulliau gwrth-hiliol cadarn.
- Creu cyfleoedd parhaus i sefydliadau fyfyrion ar y cyd ar sut y gallwn wneud ein gwaith yn wrth-hiliol yn bwrpasol.

Y camau nesaf

Mae'r @atlantic Xplorers yn gweithio gyda'r amgueddfa i gyd-ddylunio gofod myfyrio ar gyfer arddangosfa arfaethedig Fitzwilliam, *Rise Up! Resistance, Revolution, Abolition* (agor

yn gynnar yn 2025), gan gynnwys cyfrannu at y rhaglen ddigwyddiadau a mecanweithiau ar gyfer casglu adborth gan gynulleidfaoedd.

Mwy o Wybodaeth

Carey Robinson

Dirprwy Gyfarwyddwr, Dysgu a Rhaglenni Cyhoeddus, Amgueddfa Fitzwilliam: ckr26@cam.ac.uk

Rosanna Evans

Cydymaith Dysgu: Ysgolion ac Athrawon, Amgueddfa Fitzwilliam: rfe22@cm.ac.uk

Relevant project links:

Dear Stephen: Race and Belonging 30 Years On (Runnymede Trust, 2023)

Framework for Developing an Anti-Racist Approach (Kebede, 2022)

Is Uni Racist? (BBC, 2021)

Race and Racism in English Secondary Schools (Runnymede Trust, 2020)

How to be an anti-racist educator (RSA, 2020)

The School That Tried To End Racism (Channel 4, 2020)

Education (Small Axe, 2020)

Teithiau Cefn Gwlad Trwy Brydain Drefedigaethol

Crynodeb

Mae *Ein Straeon Hynysol: Teithiau Cerdded Cefn Gwlad Trwy Brydain Wladol* (Penguin, 2024) yn llyfr sydd wedi'i anelu at gynulleidfa gyffredinol sy'n agor hanes ymerodrol Cymru, Lloegr a'r Alban. Mae'n archwilio sut mae hanes cefn gwlad yn gysylltiedig â gwladychiaeth, gan gynnig persbectif hygyrch i ddarllenwyr sydd â diddordeb mewn deall yr hanes hwn.

Cefndir

Mae cynulleidfa'r llyfr hwn yn amrywiol: mae'n apelio at unrhyw un sydd am wybod sut mae cefn gwlad yn gysylltiedig ag ymerodraeth. Mae'n cynnwys sgysiaid am sut mae cefn gwlad yn cysylltu â hanes trefedigaethol a gall unrhyw un ei ddarllen, o aelod o grŵp cerddwyr Du i un o danysgrifwyr yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol. Llyfr hanes yw hwn am hanes trefedigaethol cefn gwlad a'i effaith ar y dirwedd ac ar lafurwyr gwledig, ond dyma hefyd fy ymateb i ryfeloedd diwylliant. Roeddwn i eisiau archwilio'r pwnc sensitif hwn yn heddychlon drwy gerdded drwy rai o ardaloedd cefn gwlad mwyaf hyfryd Prydain, sydd wedi'u cyfleu yn rhannau mwy telynegol y llyfr hwn rhwng sgysiaid ysbrydoledig a gonest gyda'm cymdeithion cerdded.

Her

Mae hanes gwledig Prydain yn cael ei ystyried ar wahân i hanes trefedigaethol Prydain yn ddiethriad. Mae llafur amaethyddol, melinau cotwm Swydd Gaerhirfryn, cynhyrchu gwlan, cau tir a chloddio copr yn cael

eu cyflwyno fel hanesion domestig, lleol neu genedlaethol am bobl a lleoedd. Mae hyn ymhell o fod yn wir.

Dull

Drwy ysgrifennu am fyd natur a theithiau cerdded cefn gwlad, mae'r llyfr yn dangos sut mae hanes trefedigaethol gwlan, tybaco, siwgr, cotwm, copr ac opiwm wedi trawsnewid siroedd Prydain mewn ffordd unigryw. Gan gerdded gyda 10 o gymdeithion gyda chysylltiadau cyndadol i ymerodraeth, mae'r llyfr yn ystyried ystyron dynol yr hanes hwn. Gall pobl ddilyn y teithiau cerdded eu hunain, gan ddefnyddio mapiau a luniwyd yn y llyfr.

Bûm yn gyd-awdur archwiliad yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol o ymchwil academaidd gyhoeddus a adolygydd gan gymheiriaid, a oedd ar ffurf adroddiad ar gysylltiadau ei heiddo â gwladychiaeth a chaethwasiaeth hanesyddol.

Mae'r cyfraniad at adroddiad yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol yn helpu i danlinellu'r cysylltiadau hyn, gan gynnig cipolwg ar yr angen i ystyried hanes trefedigaethol mewn manau cyhoeddus, yn enwedig mewn ardaloedd gwledig. Nod y llyfr a gwaith parhaus yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol yw herio'r syniad o gefn gwlad cwbl ynysig ym Mhrydain ac annog dealltwriaeth ehangach a mwy cynhwysol o hanes Prydain. Gellir defnyddio'r gwaith hwn i wella adnoddau addysgol a theithiau cyhoeddus, gan ddangos sut mae

tirweddau ledled y DU yn cael eu nodweddau gan effaith barhaus gwladychiaeth.

Mae adroddiad yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol ar wladychiaeth a chaethwasiaeth hanesyddol yn tynnu sylw at faint o eiddo yn ei gofal sy'n gysylltiedig â chyfoeth trefedigaethol, gan gynnwys y cyfoeth a gynhyrchwyd drwy'r fasnach mewn caethweision dros yr Iwerydd. Er enghraifft, roedd yr ystâd yn Trengwainton, a oedd unwaith yn eiddo i Syr Rose Price, wedi elwa'n uniongyrchol o lafur caethweision ar blanhigfeydd siwgr Jamaica. Roedd y bobl gaeth yn gweithio mewn rolau amrywiol, o lafurwyr ar blanhigfeydd i grefftwyr medrus, tra bod yr elw o'r llafur gorfodol hwn wedi ariannu datblygiad yr ystâd a'i gerddi. Mae'r agwedd hon ar ei hanes yn awr yn cael ei chynnwys yn safleoedd a deunyddiau addysgol yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol. Mae'r Ymddiriedolaeth hefyd wedi bod yn diweddar ei chynnwys digidol i adlewyrchu'r hanesion hyn ac i gynnwys hanesion caethweision unigol a'r cysylltiadau rhwng caethwasiaeth hanesyddol a chyfoeth yr ystâd.

Canlyniadau arfaethedig

Mae'r llyfr hwn, y teithiau cerdded rwy'n eu harwain a'r deunyddiau addysgol rwy'n eu dylunio yn herio cyflwyniadau cul o gefn gwlad fel rhywbeth sy'n nodweddiadol Brydeinig neu'n bell o hanes ymerodrol Prydain. Y nod yw trawsnewid safbwyntiau cynhenid ac arferol am y Brydain wledig fel

“ Mae hanes gwledig Prydain yn cael ei ystyried ar wahân i hanes trefedigaethol Prydain yn ddiethriad.

un sydd â hanes ynysig, domestig a monoddiwyllianol.

Allbynnau arfaethedig

Nod y prosiect yw trawsnewid y ffordd y deallir hanes Prydain wledig drwy greu adnoddau addysgol sy'n helpu athrawon i integreiddio hanesion trefedigaethol diwydiannau gwledig i'w cwricwlwm. Bydd y deunyddiau hyn yn cefnogi addysgwyr hanes i fynd i'r afael â'r cysylltiadau rhwng ymerodraeth a hanes lleol, gan feithrin dull mwy cynhwysol o addysgu hanes Prydain.

Ar ben hynny, bydd teithiau hanes cyhoeddus y llyfr yn cael eu datblygu i fod yn deithiau hanes cyhoeddus drwy gefn gwlad, gan ddarparu ffordd ymarferol i gynulleidfa oedd ehangach ymgysylltu â'r hanes hwn. Bydd y teithiau hyn yn cynnig profiad hygyrch a hudolus, gan alluogi cyfranogwyr i gysylltu â'r gorffennol trefedigaethol drwy dirweddau cefn gwlad Prydain.

Rhwystrau a phroblemau

Y prif heriau oedd yr ymatebion negyddol gan rai sylwebyddion yn y cyfryngau a oedd yn camliwio safbwynt hanesyddol y llyfr.

Canlyniadau gwirioneddol

Mae *Our Island Stories: Country Walks Through Colonial Britain* wedi ennyn diddordeb nid yn unig ymysg darllenwyr, ond hefyd yn y maes hanes cyhoeddus ehangach, yn enwedig drwy deithiau cerdded hanes cyhoeddus. Mae'r teithiau cerdded hyn wedi bod yn boblogaidd ac wedi helpu i gysylltu hanes ymerodraeth

ag ardaloedd gwledig mewn ffyrdd sy'n ymgysylltu pobl y tu hwnt i'r cyd-destun academaidd. Mae ei thrafodaethau wedi cael sylw mewn cylchgronau cerdded, lle maent yn tynnu sylw at y croestoriadedd rhwng tirwedd a hanes trefedigaethol – gan bwysleisio ymhellach berthnasedd y gwaith hwn wrth addysgu cynulleidfa oedd ehangach.

Bydd yr allgymorth hwn yn trawsnewid cynnwys y llyfr yn adnodd addysgol a chymunedol ehangach, gan gyrraedd pobl mewn lleoliadau ffurfiol ac anffurfiol. Drwy rannu'r wybodaeth hon mewn fformatau hygyrch fel adnoddau athrawon a theithiau cyhoeddus, mae'r gwaith hwn yn dod yn sgwrs barhaus yn y byd cyhoeddus.

Allbynnau gwirioneddol

Deunyddiau addysgol ar gyfer athrawon ysgol sy'n dangos hanes ymerodraeth drwy ffocws hanes lleol, ar gais poblogaidd.

Gwersi a ddysgwyd

Mae llawer o ddiddordeb ym mhwn cefn gwlad ac ymerodraeth, gyda chynulleidfa oedd mawr yn mynychu digwyddiadau siarad ac yn anfon negeseuon e-bost am y llyfr.

Rhaid i chi fod yn barod i wthio'n ôl yn erbyn twyllwbyodaeth am hanes

gwladychiaeth gan wleidyddion, colofnwyr a dylanwadwyr.

Next steps

Bydd y prosiect yn parhau i ehangu, gyda theithiau hanes cyhoeddus mwy rheolaidd a'r posibilrwydd o rwydwaith o gydweithredwyr i rannu ac arwain y teithiau hyn. Bydd adnoddau addysgol yn cefnogi dealltwriaeth ehangach o ymerodraeth a'i heffaith ar gymunedau lleol.

Mwy o Wybodaeth

Corinne Fowler
penguin.co.uk/authors/289672/corinne-fowler

Adroddiad Mynd i'r afael â'n hanes o wladychiaeth a chaethwasiaeth hanesyddol (Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol):
nationaltrust.org.uk/who-we-are/research/addressing-our-histories-of-colonialism-and-historic-slavery

Short guide to Colonial Countryside curriculum resources for teacher:
drive.google.com/drive/folders/1WLkEHYXYd_edozphfPf7O-eTTEexQrXOg

Dad-ddewis y Trywyddau:

Ail-edrych ar Waith Hanesyddol Arddangosiadau Peiriannau

Crynodeb

Nod y prosiect oedd creu arddangosiad peiriannau newydd sy'n tynnu sylw at naratifau byd-eang ac yn archwilio'r cysylltiadau rhwng Manceinion, cotwm a chaethwasiaeth.

Cefndir

Mae'r Amgueddfa Wyddoniaeth a Diwydiant ym Manceinion, sy'n rhan o'r Grŵp Amgueddfa Wyddoniaeth, wedi'i lleoli ar safle'r orsaf drenau hynaf i deithwyr yn y byd. Mae ein Oriel Tecstilau yn dangos yn fyw sut mae cotwm wedi trawsnewid Manceinion yn fetropolis prysur, gan siapio bywyddau yn lleol ac yn gyd-eang.

Her

Mae gan yr amgueddfa draddodiad hir o arddangos enghreifftiau o beirianneg arloesol a chysylltu ymwelwyr â chyd-destun hanesyddol y gwrthrychau hyn. Yn hanesyddol, mae arddangosiadau wedi tynnu sylw at agweddau technegol gweithgynhyrchu a bywyddau gweithwyr melinau Manceinion. Mae ymchwil fwy diweddar yr amgueddfa wedi ehangu i gynnwys safbwyntiau byd-eang, gan ein hysbrydoli i greu arddangosiad wedi'i lunio ar y cyd â grwpiau cymunedol i ddylanwadu ar ei ffurf a'i gynnwys.

Dull

Gan adeiladu ar Global Threads, partneriaeth yr amgueddfa â Chanolfan UCL ar gyfer Astudio Gwaddol Caethwasiaeth Prydain, gwnaethom greu cyfres o weithdai a gynlluniwyd i alluogi cyfranogwyr i archwilio'r naratifau byd-eang a helpu i lywio datblygu arddangosiad peirianwaith wedi'i hwyluso.

Canlyniadau arfaethedig

- Cydweithio â chymunedau o ddiddordeb a chymunedau hunaniaeth i adrodd straeon byd-eang sy'n mynd i'r afael yn agored â'r cysylltiadau rhwng diwydiant cotwm Manceinion a'r fasnach drawsiewerydd mewn caethweision o Affrica.
- Creu lle i ymwelwyr fyfyrto ar natur ddeuol y peiriannau hanesyddol hyn—fel campau peirianneg rhyfeddol ac fel symbolau o effaith ddynol fyd-eang.

Allbynnau arfaethedig

- Cyfres o weithdai gyda grŵp cymunedol yn archwilio naratifau byd-eang a fformatau newydd ar gyfer yr arddangosiad.
- Adnoddau hyfforddi a sript ar gyfer arddangosiad 20 munud o beiriannau tecstilau sy'n gallu cael eu rhedeg drwy gydol y dydd ar gyfer ymwelwyr.

Rhwystrau a phroblemau

Roedd sefydlu fformat ar gyfer y gweithdai cychwynnol a recriwtio cyfranogwyr yn heriol. Er ein bod yn ceisio cadw grŵp cyson o gyfranogwyr drwy gydol y prosiect i ddechrau, daeth yn amlwg yn fuan iawn bod angen mwy o amser i adeiladu'r rhwydweithiau angenrheidiol i gefnogi'r nod hwn.

Roedd datblygu deunyddiau hyfforddi ar gyfer y tîm Esbonio hefyd yn fwy cymhleth na'r disgwyl. Er bod gan y tîm brofiad o gyflwyno cysyniadau STEM manwl yn ein horielau, roedd yr arddangosiad hwn yn gofyn am ddull gweithredu gwahanol—gan ganiatáu lle i fyfyrto ar faes ymchwil sy'n esblygu'n barhaus.

Canlyniadau gwirioneddol

Mae'r arddangosiad dyddiol newydd yn yr Oriel Tecstilau yn sbarduno sgysiau rhwng staff ac ymwelwyr am effaith fyd-eang diwydiant cotwm Manceinion. Mae ymwelwyr wedi ymateb yn gadarnhaol i'w ddull adrodd straeon a'i lens fyd-eang.

I gefnogi'r tîm Esbonio, fe wnaethom ddatblygu deunyddiau hyfforddi wedi'u teilwra i natur unigryw'r arddangosiad. Ochr yn ochr â sript a manylion technegol, gwnaethom greu fideos ar gefndir yr arddangosiad a'i nawws gyffredinol i helpu'r tîm i hwyluso myfyrdod meddylgar ar y pwnc.

Allbynnau gwirioneddol

Yn hytrach na chydweithio ag un grŵp drwy gydol y broses o ddatblygu cynnwys, buom yn gweithio gyda dau grŵp. Roedd y gweithdai cychwynnol yn cynnwys staff a myfyrwyr o'r cwrs Dylunio Tecstilau yng Ngholeg Manceinion, a datblygwyd fersiwn terfynol yr arddangosiad gyda grŵp theatr cymunedol o'r enw Dominos and Dahlias, ac roeddem wedi cysylltu â'r ddau drwy ein rhaglen Partneriaethau Cymunedol.

Mae'r arddangosiad newydd yn defnyddio 'ail-edrych' a dad-ddysgu fel sylfaen iddo, gan symud yn ôl drwy'r broses gweithgynhyrchu tecstilau. Wrth iddo ddatgelu sut mae cotwm amrwd yn cael ei drawsnewid yn frethyn, mae'n tynnu sylw at straeon byd-eang a chysylltiadau Manceinion. Mae'r naratif yn tyfu'n fwy telynegol wrth iddo ddatblygu, wedi'i ysbrydoli gan fewnbwn ein partneriaid cymunedol.

Mae gweithgaredd cyn-arddangos yn gwahodd ymwelwyr i archwilio ffabrigau replica, gan eu cysylltu â'r patrymau a'r gweadau a gynhyrchwyd yn hanesyddol i'w hallforio.

Gwersi a ddysgwyl

Yn ogystal â'r pwyntiau ar gyfer myfyrio uchod, roeddem yn falch iawn o ddarganfod awydd i sgwrsio am naratifau byd-eang gan ymwelwyr a wylodd yr arddangosiad newydd.

Roeddem wedi ymgorffori adegau ar gyfer myfyrio a sgwrsio, ac roedd yn wych gweld bod 'eiliadau syfrdanol' i ymwelwyr yn gallu bod yn dawel ac yn fyfyrto, gan gael cymaint o effaith â rhai sy'n uchel ac yn feiddgar.

Y camau nesaf

- Mae'r arddangosiad newydd bellach yn cael ei gynnal yn ddyddiol, ac rydym yn casglu adborth gan ymwelwyr a'n tîm Esbonio ar ei effaith.

“ Mae ymchwil fwy diweddar yr amgueddfa wedi ehangu i gynnwys safbwyntiau byd-eang, gan ein hysbrydoli i greu arddangosiad wedi'i lunio ar y cyd â grwpiau cymunedol i ddylanwadu ar ei ffurf a'i gynnwys.

Mwy o Wybodaeth

Os hoffech gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch â ni

Chris Hill
Cynhyrchydd Ysgolion a Theuluoedd
chris.hill@scienceandindustrymuseum.org.uk

Gallwch ddarllen mwy am y gwaith ymchwil a phartneriaeth parhaus sy'n archwilio'r cysylltiadau rhwng Manceinion, Cotwm a Chaethwasiaeth ar ein gwefan. scienceandindustrymuseum.org.uk/manchestercottonandslavery

Creu Hyb ar gyfer Dysgu Gwrth-hiliol

Newid sefydliadol

Crynodeb

Mae'r adran Dysgu ac Ymgysylltu yn Amgueddfa Llundain wedi sefydlu *Hyb Dysgu Gwrth-hiliaeth* i roi'r wybodaeth, yr hyder a'r gefnogaeth sydd eu hangen ar staff i roi gwrth-hiliaeth ar waith.

Cefndir

Yn 2021, datblygodd yr adran gynllun gweithredu gwrth-hiliaeth. Ysgogwyd hyn gan ddwy fenter bwysig. Yn gyntaf, creu tîm Ymgysylltu sydd â chylch gwaith i estyn allan at bobl sydd fel arfer yn cael eu tangynrychioli yn ein casgliadau a'r straeon rydym yn eu hadrodd, gan gynnwys trigolion Llundain o'r Mwyafrif Byd-eang, a gweithio gyda nhw. Ac yn ail, prosiect ymchwil gyda Chanolfan Ymchwil Prifysgol Caerlŷr ar gyfer Amgueddfeydd ac Oriolau, yn archwilio effaith gwynder wedi'i wreiddio yn ein hamgueddfa. Cafodd y cynllun ei ddiweddarau yn 2024 i adlewyrchu'r gwaith gwrth-hiliaeth ehangach sy'n digwydd ar draws y sefydliad.

Her

Fel adran o bobl wyn yn bennaf sy'n wynebu'r gynulleidfa mewn sefydliad gwyn yn bennaf, roeddem yn teimlo bod gennym gyfrifoldeb i herio hiliaeth mewn cymdeithas heddiw, ac yn hanes Llundain. Roeddem am chwarae ein rhan i gyflawni'r newidiadau sydd eu hangen i'n gwneud yn amgueddfa fwy cynhwysol a theg.

Dull

Roedd ein cynllun yn cwmpasu amrywiaeth o fentrau adrannol gan gynnwys rhaglenni gwrth-hiliol amlwg i ysgolion a theuluoedd, canllaw i'r derminoleg rydym yn ei defnyddio yn ein gwaith, amrywio ein timau gweithwyr llawrydd/achlysurol, a siarter gofal i weithwyr llawrydd a allai brofi hiliaeth a gweithwyr achlysurol sy'n darparu rhaglenni gwrth-hiliol. Ond y pwysicaf, oherwydd ei fod yn sail i bopeth arall, oedd sefydlu fforwm adrannol – yr Hyb Dysgu Gwrth-hiliaeth – i feithrin gwybodaeth a hyder staff drwy gymorth gan gymheiriaid.

Canlyniadau arfaethedig

Sefydlwyd gweithgor i greu'r Hyb, gan gynnwys cynnal arolwg i ddarganfod beth oedd yr adran am ei gael ohono. Roedd cydweithwyr yn teimlo y dylai'r Hwb ddarparu lle diogel a chefnogol lle gallent rannu gwybodaeth, dealltwriaeth, syniadau, cwestiynau, pryderon ac anghysur, i'w helpu i fwrw ymlaen â'n gwaith gwrth-hiliaeth. Ni ragwelwyd ei fod yn gyfarfod gwneud penderfyniadau.

Allbynnau arfaethedig

Treuliwyd yr ychydig gyfarfodydd Hyb cyntaf yn cytuno ar werthoedd ac yn creu rheolau ymgysylltu. Roedd angen sawl fersiwn ar gyfer y rhain. I ddechrau, roedd agendâu'n llac ac yn canolbwyntio ar rannu profiadau, e.e. dysgu o gysiau hyfforddi, darllen ac ymweliadau â lleoliadau eraill.

Rhwystrau a phroblemau

Bu dwy her allweddol – galluogi trafodaethau rhwng cydweithwyr sydd â phrofiadau bywyd gwahanol iawn a lefelau o ddealltwriaeth a hyder; ac effaith trosiant staff ar gynnal ffocws a momentwm.

Canlyniadau gwirioneddol

Bu'r Hyb yn llwyddiannus o ran annog trafodaeth a chynyddu hyder, ond mae hefyd wedi dod yn ffordd hanfodol o fonitro cynnydd yn ein gwaith gwrth-hiliaeth, ac amlygu unrhyw arwyddion o wynder wedi'i wreiddio yn ein ffordd o feddwl. Rydym yn gweld ei fod yn cyfrannu fwyfwy at y broses o wneud penderfyniadau ynghylch prosiectau unigol a blaenoriaethau tymor hwy.

“Fel adran o bobl wyn yn bennaf sy'n wynebu'r gynulleidfa mewn sefydliad gwyn yn bennaf, roeddem yn teimlo bod gennym gyfrifoldeb i herio hiliaeth mewn cymdeithas heddiw, ac yn hanes Llundain.

Allbynnau gwirioneddol

Dros amser, mae ffocws cyfarfodydd wedi newid i roi'r wybodaeth ddiweddaraf am agweddau penodol ar ein gwaith gwrth-hiliaeth presennol a'r problemau mae cydweithwyr yn eu hwynebu, a gweithio gyda'n gilydd i ddatrys problemau a siapio'r camau nesaf.

Rydym hefyd wedi defnyddio'r Hyb i drafod sut gallai ein gwaith a'n cysylltiadau â chymunedau amrywiol Llundain ymateb i argyfyngau cenedlaethol a rhyngwladol fel y rhyfel yn Wcráin, y gwrthdaro rhwng Israel a Hamas a'r terfysgoedd hiliol yn y DU; a sut rydym yn defnyddio ein Adnodd ar gyfer Newid Diwylliant ar draws yr amgueddfa gyfan (set o gwestiynau i herio gwynder sydd wedi'i wreiddio yn ein gwaith bob dydd).

Gwersi a ddysgwyd

• Sefydlu grŵp bach i ysgwyddo'r cyfrifoldeb dros drefnu a chadeirio cyfarfodydd. Mae gennym hefyd hyrwyddwr ar lefel uwch reolwyr i arwain a chefnogi'r grŵp.

• Sicrhau bod amser i fynychu cyfarfodydd yn cael ei ddiogelu a bod gwaith gwrth-hiliaeth yn cael ei wreiddio mewn amcanion blynyddol a chynlluniau datblygiad proffesiynol.

• Cynnwys rôl y cyfarfodydd yn y broses o gynefino aelodau newydd o'r tîm.

• Gwneud presenoldeb yn wirfoddol. Gall hyn fod yn arbennig o bwysig i gydweithwyr o liw a allai deimlo'n anghyfforddus yn y gofod a/neu sy'n teimlo nad eu cyfrifoldeb nhw yw'r gwaith hwn.

• Rhannu'r agenda ymhell ymlaen llaw fel y gall pobl benderfynu a ydynt yn dymuno mynychu a pharatoi eu hunain, a pheidio cyflwyno eitemau newydd ar yr agenda mewn cyfarfodydd.

• Cytuno ar set o reolau ymgysylltu ac ailedrych ar y rhain ar ddechrau pob cyfarfod.

• Rhoi hierarchaethau i un ochr mewn cyfarfodydd Hyb a chreu a chynnal

diwylliant lle mae pawb yn teimlo eu bod yn gallu siarad heb ofni cael eu beirniadu gan gydweithwyr uwch.

• Penderfynu ar gyfarfodydd rheolaidd sy'n gweithio i'ch tîm – rydym yn eu cynnal bob chwarter.

• Caniatáu amser i fyfyrion ar ddiwedd cyfarfodydd. Mae ein cyfarfodydd yn para awr a hanner gyda 30 munud ychwanegol ar gyfer myfyrion.

Y camau nesaf

Hoffem wneud mwy fel grŵp i rannu profiadau gyda chymheiriaid mewn sefydliadau diwylliannol eraill a dysgu ganddynt drwy eu gwahodd i gyfarfodydd Hyb, a thrwy drefnu ymweliadau astudiaeth grŵp i weld arferion gorau gwrth-hiliaeth mewn manau eraill. Rydym hefyd yn awyddus i rannu model yr Hyb yn fewnol ag adrannau eraill.

Mwy o Wybodaeth

Cysylltwch ag **Alex Noble**
anoble@londonmuseum.org.uk

Creu Amgylchedd Croesawgar yng Nghanolfan Dylan Thomas

Rhoi croeso i ymwelwyr

Crynodeb

Mae'r astudiaeth achos hon yn tynnu sylw at ymyriadau ymarferol, cost isel i greu amgylchedd mwy cynhwysol a hygyrch yng Nghanolfan Dylan Thomas. Mae'r camau gweithredu'n cynnwys gwella arwyddion gyda chymorth gan fentrau gwrth-hiliol, diweddar dehongli drwy adolygu casgliadau a gwreiddio lleisiau amrywiol mewn gweithdai ysgrifennu creadigol. Mae Canolfan Dylan Thomas hefyd yn gweithio gyda phartneriaid cymunedol i sicrhau ymgynghori a chynrychiolaeth barhaus.

Cefndir

Mae Canolfan Dylan Thomas yn Abertawe yn gartref i amgueddfa a chanolfan lenyddiaeth sy'n cael ei rhedeg gan yr awdurdod lleol. Mae ein harddangosfa barhaol, ddi-dâl, 'Caru'r Geiriau', yn archwilio bywyd, gwaith a chyd-destun diwylliannol yr awdur a aned yn Abertawe (1914-1953), ac fe'i cefnogir gan ardal arddangos dros dro, gofod dysgu, a rhaglen o weithgareddau ymgysylltu creadigol. Oherwydd arwyddocâd Dylan Thomas, a'r ffaith bod ei waith wedi cael ei gyfieithu i dros 30 o ieithoedd

gwahanol, rydym yn croesawu miloedd o ymwelwyr o bob cwr o'r byd bob blwyddyn, ac rydym yn ganolfan a gydnabyddir yn rhyngwladol ar gyfer arbenigedd Dylan Thomas.

Mae ein hamgueddfa ar agor bum diwrnod yr wythnos drwy gydol y flwyddyn. Dim ond 2.8 aelod o staff cyfwerth ag amser llawn sydd gennym i weithredu'r lleoliad, curadu'r arddangosfeydd, a chynnal ein rhaglenni dysgu. Rydyn ni wedi ymrwymo i ddarparu lle cynnes a chroesawgar lle mae pawb yn teimlo'n gyfforddus. Ein her yw sut i weithredu a gwreiddio newid ystyrlon heb fawr o gyllideb ac ychydig o staff, ac mae'r astudiaeth achos hon yn rhannu rhai ymyriadau cost isel a chyraeddadwy sydd wedi gwneud gwahaniaeth.

Her

Fel amgueddfa sy'n cael ei rhedeg gan yr awdurdod lleol, rhaid iddi gydbwysu ei hymrwymiad i hygyrchedd a chynrychiolaeth â chyfyngiadau gweithredol, gan fynd i'r afael â bylchau mewn dehongli, ymgysylltu a chynrychiolaeth o fewn ei chynigion parhaol a dros dro. Mae'r prosiect yn ceisio goresgyn y rhwystrau hyn drwy ymyriadau cynaliadwy, cost isel sy'n meithrin ymdeimlad o berthyn i bob ymwelydd, yn enwedig mewn cyd-destun aml-ddiwylliannol a rhyngwladol.

Dull Croeso

Rydym ni wedi cynnal archwiliad sylfaenol o'r safle i asesu arwyddion,

labeli, paneli dehongli ac arddangosfeydd cyhoeddus. Fel Amgueddfa Cymreig, rydym wedi elwa o hyfforddiant GEM am ddim. Mae'r prosiect Amgueddfeydd, Casgliadau a Chynefin – Cyflawni Etifeddiaeth Barhaol, dan arweiniad Dr Marian Gwyn ac ariennir gan Lywodraeth Cymru drwy ei hymrwymiad i gyflawni ei Chynllun Gweithredu Cymru Wrth-hiliol (ARWAP) wedi bod yn amhrisiadwy. Tynnodd sylw at y ffaith y gall hyd yn oed arwyddion 'Mae Croeso i Bawb Yma' wneud gwahaniaeth go iawn i brofiad yr ymwelydd. Rydym yn pwysleisio hyn gyda sticeri ffenestr am ddim o gangen Dinas Noddfa Abertawe. Mae staff CoS wedi darparu hyfforddiant Croeso i Ffoaduriaid am ddim i'r holl staff, ac mae rhagor o hyfforddiant ar-lein ar gael. Mae hyn yn meithrin hyder staff ac yn dod â gwahanol leisiau a safbwyntiau i mewn.

Casgliad

Diolch i ARWAP, cawsom adolygiad arbenigol o'n Casgliad i nodi eitemau dadleuol, ac yna hyfforddiant wyneb yn wyneb i'r holl staff ystyried ffyrdd gwell o'u dehongli. Mae gennym gasgliad cymharol fodern, ond ceir eitemau sy'n ymwneud â sidan a thybaco a fyddai'n elwa o ailddehongliad. Gan mai arddangosfa barhaol yw ein prif ardal, a bod y gyllideb yn broblem, prin yw'r cyfleoedd i ddylunio paneli dehongli newydd. Fodd bynnag, mae'r ymchwil hon a mwy o ymwybyddiaeth yn golygu y gallwn ysgrifennu blogiau ar gyfer y wefan, cynllunio dehongliad newydd ar gyfer arddangosfeydd dros dro a deunyddiau dysgu, a thrafod straeon am wrthrychau yn ystod teithiau tywys a sesiynau dysgu.

Canlyniadau arfaethedig

Nod ein rhaglenni dysgu yw helpu pobl ifanc i ddatblygu'r sgiliau creadigol a beirniadol sydd eu hangen i lywio drwy fyd cymhleth.

Rhwystrau a phroblemau

Rydym wedi ceisio ehangu cynrychiolaeth tiwtoriaid y gweithdai dysgu i deuluoedd ond ychydig o ymateb a gawsom i'n galwad, ac mae angen i ni ystyried pam y digwyddodd hyn a sut y gallwn ei wneud yn wahanol

“Gall hyd yn oed arwyddion 'Mae Croeso i Bawb Yma' wneud gwahaniaeth go iawn i brofiad yr ymwelydd.

y tro nesaf. Fodd bynnag, rydym yn gweithio gydag awduron amrywiol i gyflwyno sesiynau ysgrifennu creadigol i blant, pobl ifanc ac oedolion, ac mae'r rhain yn berthnasol hirdymor sydd wedi'u gwreiddio.

Canlyniadau gwirioneddol

Rydym ni'n ystyried gweithdai a deunyddiau dan arweiniad yr hunan yn ofalus, er enghraifft prynu pensiliau lliw croen, a sicrhau bod amrywiaeth eang o lyfrau plant ar gael i'w darllen yn y gofod dysgu, ac i'w prynu yn y siop. Rydyn ni hefyd wedi adolygu'r delweddau sy'n cael eu defnyddio yn ein gwaith marchnata, er mwyn iddyn nhw fod yn fwy cynrychioliadol o'n hymwelwyr.

Mae gwaith partneriaeth parhaus gyda mudiadau cymunedol yn amhrisiadwy ac yn sicrhau ymgynghori parhaus. Lle mae capasiti'n caniatáu, mae gennym bresenoldeb a gweithgareddau mewn digwyddiadau sy'n cefnogi cydlyniant cymunedol. Gan fod y tîm yma'n cyflawni sawl rôl, does dim rhaniad rhwng staff curaduro a staff dysgu gan fod y cyfan yn cael ei wneud gan yr un grŵp bach o bobl.

Gwersi a ddysgwyd

Gall newidiadau bach, cost isel, fel arwyddion cynhwysol a deunyddiau dysgu amrywiol, wella hygyrchedd a phrofiad ymwelwyr yn sylweddol. Mae cydweithio â sefydliadau fel Dinas Noddfa Abertawe a mentrau gwrth-hiliaeth yn meithrin hyder staff ac yn meithrin safbwyntiau amrywiol. Datgelodd adolygiad o gasgliadau gyfleoedd i ail-ddehongli eitemau dadleuol a chreu deialog o fewn cyfyngiadau presennol. Mae partneriaethau parhaus gyda mudiadau cymunedol yn sicrhau ymgynghori parhaus, tra bod gwella cynrychiolaeth mewn marchnata a rhaglenni yn gofyn am ymdrech barhaus. Er bod cydbwysu

blaenoriaethau ag adnoddau cyfyngedig yn heriol, mae camau graddol yn arwain at gynnydd ystyrlon.

Y camau nesaf

Ein nod yw creu amgylchedd hygyrch, croesawgar a chynhwysol sy'n hyrwyddo gwerthoedd gwrth-hiliol. Mae'n gallu teimlo bod popeth yn flaenoriaeth ac mae'n rhwystredig pan nad yw'n bosibl cyflawni popeth yr hoffech ei wneud. Fodd bynnag, mae camau bach yn mynd â chi yn eich blaen, ac mae'n cymryd amser i sefydlu cysylltiadau hirdymor cryf gyda grwpiau cymunedol. Mae'r holl waith a gyflawnir i wella hygyrchedd, dehongli a chynrychiolaeth o fudd i bob ymwelydd.

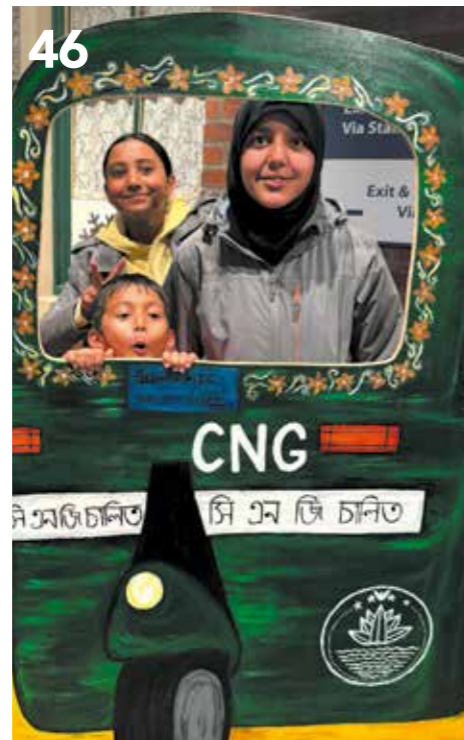
Mae ein cynlluniau ar gyfer y flwyddyn nesaf yn cynnwys cael cyllid ar gyfer arddangosfa dros dro newydd sy'n edrych ar ymweliad Dylan Thomas â Persia yn 1951, a fydd yn taflu goleuni ar ei farn am ymerodraeth a chamfanteisio ar lafur. Tynnwyd sylw at ei ddarllediad radio 'Persian Oil' fel gwrthrych o ddi-ddordeb yn ein Hadolygiad o Gasgliadau. Mae Dinas Noddfa Abertawe yn cefnogi ein cais i fod yn Sefydliad Noddfa ar gyfer y Celfyddydau, a fydd yn darparu ffocws pellach ar gyfer proses parhaus o fyfyrion a thrafod. Rydyn ni hefyd yn cynllunio digwyddiad barddoniaeth rhyngddiwylliannol sy'n cynnwys gwaith gan y gymuned ffoaduriaid a'n Sgwadiu Awduron Ifanc, a fydd yn cael ei ddatblygu drwy sesiynau ysgrifennu creadigol gydag Eric Ngalle Charles, awdur Cymreig o Gamerŵn.

Mwy o Wybodaeth

dylanthomas.com

Contents

40

44

52

54

58

62

42

46

56

60

- 04 Introduction
Dr Marian Gwyn
- 38 A New Approach to Learning:
Huw Griffiths on the Welsh Curriculum, Museums and Anti-Racism
Dr Huw Griffiths
University of Wales Trinity Saint David
- 40 Reflecting on Reframing Picton
Fadhili Maghiya
Sub-Sahara Advisory Panel
- 42 Including Local Community Voices and Integrating Black Histories in Programmes at Gunnersbury Park Museum
Gareth Brettell, Jennal Amin
Gunnersbury Park Museum

- 44 Time for Tea at Cyfarthfa
Charlotte Barry
Education and Interpretation Officer, Cyfarthfa Castle Museum and Art Gallery
- 46 Exchanging, Sharing, Recollecting
Alina Trehwitt, Clare Smith, Kylea Little
Tyne & Wear Archives & Museums
- 48 Sketty Primary School Investigate 'The Battle of Swansea'
Owain Dafydd
The National Library of Wales
- 50 Exploring Smell as Decolonial Practice at The Courtauld
Tessa Carr
The Courtauld

- 52 Using Education as a Driver for Change Meeting the needs of the Curriculum for Wales through MonLife Heritage Museum Collections – #Anti-Racist Wales
Michelle Lisa Gayle, Karin Molson
MonLife Heritage Museums and Learning
- 54 Future/Power
Carey Robinson
Fitzwilliam Museum, University of Cambridge
- 56 Country Walks Through Colonial Britain
Corinne Fowler
University of Leicester
- 58 Unpicking the Threads: Re-examining Historic Working Machinery Demonstrations
Chris Hill
Science and Industry Museum

- 60 Creating a Hub for Anti-Racist Learning
Alex Noble, Frazer Swift
London Museum
- 62 Creating a Welcoming Environment at the Dylan Thomas Centre
Jo Furber, Nicola Kelly
Dylan Thomas Centre (Swansea Council)

A New Approach to Learning: Huw Griffiths on the Welsh Curriculum, Museums and Anti-Racism

A Conversation with Huw Griffiths on the New Welsh Curriculum, Museums, and Anti-Racism Education

Interviewed by Robin Johnson and Recorded by Katya Provornaya

Dr Huw Griffiths is a senior lecturer in Education Studies at the University of Wales Trinity Saint David. With over 20 years of experience as a secondary school teacher, he has also contributed at regional consortia and local government levels to the implementation of the new Curriculum for Wales. A passionate advocate for Welsh history, he chairs the Welsh Heritage Schools Initiative and is actively involved in establishing the National Welsh History Teaching Centre.

Experience, one of its six Areas of Learning and Experience. It places a significant emphasis on local history, heritage and global history. The inclusion of Welsh history, culture and heritage in the curriculum is vital, not just for Welsh students, but for the broader educational landscape. Local heritage isn't confined to the humanities alone – it's woven across different subjects, making the entire curriculum richer and more interconnected. In fact, I had the privilege of contributing to a blog post¹ for the British Educational Research Association (BERA) on *cynefin*, a term that refers to Welsh history and heritage. This blog explores how Welsh heritage has been integrated into the new curriculum.

However, one area that needed further development was the representation of global majority histories. In the initial drafts, these voices were not represented well. It wasn't that there was any resistance to the idea, but rather that it hadn't been fully considered at that stage. The turning point came with the Black Lives Matter movement and the resulting report² by Professor Charlotte Williams, which had a significant impact on the humanities curriculum. The inclusion of *cynefin* in the title of the report was a pivotal moment, as it led to broader changes in how we approached global minority histories in Wales. I was pleased to see how the curriculum was adjusted to better reflect these histories, and I view it as a positive development.

I had the privilege of speaking with Charlotte several times during the lockdown, and through those conversations, we developed a deeper understanding of what *cynefin* truly meant. Initially, I was concerned that global majority histories would be reduced to just internationally renowned figures like Martin Luther King or Rosa Parks. While I support teaching about these important individuals, I felt that the focus should also include stories of local communities in Wales – people who lived and worked here, whose stories are just as important. I worked hard to ensure that the curriculum includes local histories alongside global figures.

The Role of Museums in Formal Learning

As an educator, I also believe that museums have a crucial role in supporting the new curriculum, particularly through object-based learning. While I'm not a museum education expert, I strongly feel that museums play an essential role in both decolonising the curriculum and their collections. For example, the National Museum of Wales has been revisiting and revealing their collections, collaborating with organisations like Anti-Racism Wales to ensure that these collections are viewed through a more critical and inclusive lens.

During a visit to the museum, I had the opportunity to examine some fascinating objects. For example, a set of chairs made in Shanghai by orphans, was an important part of their story. Another chair, crafted in Australia, had connections to the Welsh community there during the 1920s and 1930s. These examples highlight the importance of understanding the full context of objects and their histories, which isn't always immediately obvious. Museums can play a significant part in decolonising the narratives we associate with these objects.

I strongly encourage museums to collaborate with museum related organisations actively supporting the ARWAP to critically review their collections. This process isn't just about revealing historical injustices, but about recognising the lasting impact these objects have on how history is remembered and taught.

Making Small, Meaningful Changes in Museums

In terms of practical steps that museums can take, I think reviewing their collections is a great place to start. Every museum has its unique focus, whether it's Egyptology, art or history, and these collections often reflect specific historical narratives – some of which are tied to exploitation and colonialism. By reassessing the stories told through these objects, museums can make their presentations more inclusive and reflective of the diverse communities they serve.

It's also important to think about how museums present themselves. Are the materials they produce – posters, flyers, exhibitions – inclusive of people from the global majority? Museums need to ensure that their materials reflect the diversity of their communities, and that they are telling stories that resonate with a wider audience. To do this effectively, it's important to work with experts from organisations like Anti-Racism Wales to ensure that the narratives being presented are comprehensive and inclusive.

As a white, middle-aged man, I'm acutely aware of my positionality and the fact that I don't have lived experience of racism. This self-awareness is crucial because it encourages ongoing reflection and a commitment to being peer-reviewed. We must remain open to feedback, particularly from those who have lived experience of the issues we are addressing. This is the only way we can make meaningful changes.

Local History and Global Majority Experiences

When it comes to engaging with global majority experiences through local history, I believe that museums have a great opportunity to broaden their narratives. Even if a museum's community doesn't have a large ethnic minority population, it's still valuable to explore the broader history of migration, colonisation and global

interconnectedness. For example, many Welsh people emigrated to countries like Australia, Canada, and the United States, and the impact of these global movements is highly relevant to the museum's story.

A museum can reflect the diversity of the local community by exploring how historical events and objects connect to the global context. It's about recognising the global impact of local events and broadening the narrative to include a wider range of voices and experiences.

The Importance of Museums in Teacher Education

As for initial teacher training, I believe there is a significant opportunity to improve collaboration between museums and teacher education programmes. While I primarily teach on Master's and Doctorate programmes, I know that undergraduate students in history and humanities often visit museums as part of their coursework. This is a crucial time to engage them, as these future teachers are a captive audience who can be inspired to incorporate museums into their teaching practice.

In Wales, the curriculum encourages schools to take students to museums, but this can sometimes be overlooked in the hustle of daily school life. If teachers are provided with justification that museum visits align with the curriculum, they are more likely to receive support from school leadership. At my university, we've created an interactive room with giant screens, allowing students to explore virtual museums from around the world. It's an innovative way to connect students with museums, even if they can't visit in person. We are also working with the Slate Museum to develop a 3D experience that students can explore either in the interactive room or through virtual headsets. This technology has the potential to make museum experiences more accessible, and I think it's an exciting development.

Conclusion

In conclusion, I believe that museums have a crucial role to play in supporting the Welsh curriculum, particularly by engaging with local and global minority histories and providing opportunities for object-based learning. There are many ways that museums can make small but meaningful changes, from reviewing their collections to ensuring their materials reflect the diversity of their communities. By embracing these changes, museums can contribute to a more inclusive and comprehensive educational experience for all.

I'm passionate about the potential of museums to bring subjects to life and make history more relevant to people today. I'm always happy to continue this conversation and work with others who share this vision.

¹ www.bera.ac.uk/blog/cynefin-a-special-place-within-every-learners-heart
² www.gov.wales/sites/default/files/publications/2021-03/black-asian-minority-ethnic-communities-contributions-cynefin-new-curriculum-working-group-final-report.pdf

Find out more

www.bera.ac.uk/blog/cynefin-a-special-place-within-every-learners-heart

Welsh Government. (2020). *Curriculum for Wales guidance*. <https://hwb.gov.wales/curriculum-for-wales>

Black, Asian and Minority Ethnic Communities, Contributions and Cynefin in the New Curriculum Working Group (2021). www.gov.wales/sites/default/files/publications/2021-03/black-asian-minority-ethnic-communities-contributions-cynefin-new-curriculum-working-group-final-report.pdf

How can your museum, archive or local study library help you deliver your new curriculum? GEM Cymru resource: www.youtube.com/watch?v=6Ra2ytcFdIo

“I worked hard to ensure that the curriculum includes local histories alongside global figures.”

Reflecting on Reframing Picton

Summary

The Reframing Picton project at National Museum Cardiff led by SSAP highlighted complex colonial legacies and involved youth leadership despite staff anxieties. It fostered ongoing decolonisation efforts and heritage-focused educational initiatives.

Background

Sub-Sahara Advisory Panel (SSAP) was formed in 2009 to advance the cause of Black Welsh communities. SSAP runs a youth-led network for young people to meet, network, support each other and lead on projects that are relevant to them. For Reframing Picton, we worked with National Museum Cardiff, where a live-size portrait of Sir Thomas Picton hung in the 'Faces of Wales' gallery.

Challenge

As the highest ranking officer to fall at Waterloo, Sir Thomas Picton was

revered as a Welsh hero, despite his involvement in colonisation and slavery. Picton is not just a controversial figure today, in his time he was already known as the Tyrant of Trinidad.

We sought to uncover the complex story of Sir Thomas Picton and to highlight Black and Trinidadian voices in this retelling.

Approach

SSAP Youth were already working with the Museum and Picton was initially seen as a 'small' additional activity. However, an intergenerational workshop which brought together voices from Black communities in Wales highlighted that a deep and thoughtful approach was needed, and helped to set the aim as 'reframing' rather than 'removing' or 'cancelling' Picton.

Intended outcomes

- Challenge museum practice;
- Increase knowledge;
- Learning/skills development;
- Youth leadership;
- Highlight Black/Trinidadian voices.

Intended outputs

- Anti-racist re-reframing of Sir Thomas Picton;
- Creative response from Black artists;
- New gallery display.

Obstacles and issues

We received a lot of backlash from the public, mostly right-wing groups and individuals but also a small number of hyper critical Black voices. Our CEO received personal messages and emails whilst our social media was bombarded with inflammatory language.

Support and safeguarding of young people – we created a safe space, protecting the identity of young people working on the project. After the project we realised that counselling support would have been beneficial for the young people involved.

With most of the project delivered during the pandemic, engaging people and communities was a challenge. We did the best we could with online meetings. Face-to-face meetings would have had a different impact on the project. However, when we began working with artists in Trinidad, online meetings proved to be effective.

The slow pace of the museum at times contrasted with the young people's energy and eagerness to see change. However, there was mutual learning, a group of young people stayed engaged for over a year and found this deep level of involvement to be meaningful.

Actual outcomes

The portrait of Sir Thomas Picton was removed from the Faces of Wales gallery and rehung in an exhibition

spanning three rooms, bringing together artwork by local Black artists, an artist in Trinidad and in-depth historical information.

Actual outputs

Mutual learning between the museum and SSAP Youth, international artistic exchange, linking Wales with Trinidad.

Lessons learned

There was a lot of fear among museum staff about getting things wrong. This led to sometimes contradictory messaging to the young people involved, hesitancy and anxiety among museum staff. While racist abuse was easy to ignore, critique also came from individuals that the museum wished to positively engage. We had put young people in the lead, rather than historians or long-term activists, and this upset some. It is important to realise that no project will ever please everyone. While questioning and deep thought is important, there also comes a time to make decisions and stand by them. In hindsight, I would have liked us to offer more counselling support to the young people involved. Museums need to

look after their staff too. Working on fraught histories is emotionally challenging for all involved, it is easy to brush the feelings of staff off as 'white fragility' – but in order to make this work sustainable in the long run, all involved need support.

Next steps

Reframing Picton is on display at National Museum Cardiff until January 2025. Some of the young people ended up taking roles in the heritage sector. The decolonisation work is ongoing and SSAP continue to work with Amgueddfa Cymru. We are also running our own heritage projects to continue to rework the joint history of Wales, the Caribbean and Africa. Currently, SSAP is working on a National Heritage Lottery funded project which seeks to create learning materials for schools, that brings Black Welsh history to life. We are particularly interested in how Black voices and approaches can contribute to the retelling of contested histories, and in using art to create experiences that nurture solidarity and experimentation in the reworking of history.

“ We are particularly interested in how Black voices and approaches can contribute to the retelling of contested histories, and in using art to create experiences that nurture solidarity and experimentation in the reworking of history.

Find out more

museum.wales/collections/online/object/4adfdd41-6370-36bf-a907-c74f5ad7d4a5/Lieutenant-General-Sir-Thomas-Picton-1758-1815
bbc.co.uk/news/uk-wales-53512384
museum.wales/about-us/Black-lives-matter/reframing-picton/ssap.org.uk

Including Local Community Voices and Integrating Black Histories

in Programmes at Gunnersbury Park Museum

Summary

This case study looks at an example of a formal learning project, 'Reimagining Gunnersbury', which was supported by a grant from the Art Fund for a year's activity to include more Black Histories. This case study also sets the project within its context of our overall approach to wider community engagement.

Background

Community engagement is a central pillar of our NPO work and is key to our mission to use our assets for advancing educational, cultural, recreational and community opportunities for all. Achieving that properly is based on better understanding and responding to our diverse communities, including more diversity of voices in our wider work and including previously neglected but important histories.

Challenge

Looking back, it was clear we needed to include more voices in what we do. We could see there was an opportunity to learn from others possible ways to address what was missing in our programming and to bring diverse people/groups together in an exchange that would have mutual benefits.

Approach

We worked with The Black Curriculum to do an audit and training. We used research to enhance our offer and share experiences amongst a heritage

and education network. Wider work on community engagement adapted a 'Community Health Champions' model through recruiting Community Culture Champions and empowering them via small training grants. They are advocates and critical friends who support partnership-building, programming and evaluation.

Intended outcomes

- Review the current learning provision;
- Suggest Black Histories for inclusion;
- Enhance the learning offer;
- Share ideas/information;

- Increase diverse community engagement.

Intended outputs

- Audit report
- Training
- Research
- Update existing workshops
- 2 new Black Histories workshops
- Network events
- Wider community engagement to recruit twelve Community Cultural Champions

Obstacles and issues

- Difficult to balance ambitions to update a large programme with limited staff time given existing workloads.
- The need to coordinate different partners' availability had knock-on impacts on timeframes.
- Challenging to integrate new histories coherently into workshops so they don't feel tacked on or easy to cut if a workshop is shortened.
- Some teachers found it difficult to attend meetings and preferred online.
- Important to treat children of diverse backgrounds appropriately in new workshops that deal with culturally sensitive issues, especially for example, if using replica enslavement-related objects or if using role play.

- Wider community engagement work found that monthly meetings were difficult to attend so instead used fewer in-person and some online.

Actual outcomes

- More Black Histories included in our programmes.
- Worked with teachers, heritage educators, researchers and trainers so better-informed staff.
- New workshops utilise our strengths in immersive learning through live actor interacting with a filmed actor and investigating archives and handling objects.
- New Equiano's Story workshop gives specific pre-enslavement African histories equal weight to later events, looks at where money from enslavement went to in country houses and considers African objects taken and held in Britain.
- New People's Unite workshop encourages empathy, comparing sources and uses role play to understand migration, inequalities, resistance, protest and social change.
- The wider community engagement programme recruited and utilised culture champions reflective of community.
- Inclusion at the heart of programming.
- Culture Champions with different backgrounds have bonded well.
- Some Culture Champions have shared skills with each other which increases community cohesion and is a powerful step on an anti-racism journey.

Actual outputs

- Audit report enacted.
- Training sessions delivered.
- New workshops developed.
- Twelve Culture Champions recruited.

They have:

- evaluated an exhibition with curators and increased skills in impact measurement;

“ We worked with The Black Curriculum to do an audit and training. We used research to enhance our offer and share experiences amongst a heritage and education network.

- fed into programming for upcoming community co-produced Southall, music and activism exhibition;
- done photography workshops with work on display in touring exhibition;
- fed into a recent funding application;
- used training bursaries for personal development and sharing with their members.
- invite different communities and ensure more opportunities for co-production;
- review how it links with strategic objectives across the organisation;
- use it as a model for further inclusion work, eg more communities, more SEN & Neurodiverse provision and more histories.

Lessons learned

- Reduce other workloads so there's enough dedicated time.
- Build in contingencies for people's availability changes.
- Appreciate how much knowledge is out there.
- Keep developing the connections.
- If funding, time or expertise isn't immediately available start small and draw on people you are already connected

Next steps

We will:

- have more consultation about what community partners would like to get from this initiative;
- identify more place-based partnerships to further engage under-served members of our community;

More training and sharing events would have been ideal, but the process will need revisiting regularly. It is part of an ongoing anti-racism journey where we may need to alter the exact route as we go but the benefits are ongoing, sometimes unexpected but always necessary and worthwhile.

Find out more

Contact us at:

Gareth Brettell
Brettellg@visitgunnersbury.org
Jennal Amin
Aminj@visitgunnersbury.org

Time for Tea at Cyfarthfa

Summary

The collection at Cyfarthfa Castle was identified as having a large colonial context through a scoping report carried out by Welsh Government. The findings have catapulted the museum towards re-interpreting and re-displaying some of the collection identified within the report. We started with "Time for Tea", a project that looks at reinterpreting a Coalport tea set, associated with the Crawshay Iron family.

Background

The report identified several objects with significant links to colonialism within the collection, therefore a selection was chosen to be digitally scanned and 3D printed, to form the foundation for the "Time for Tea" project.

The recent ARWAP project has enabled the museum to take a considered look at how it represents colonial or contested collections and how hidden histories can be better represented and the Coalport tea set felt like a natural starting base due to being on permanent display and having a clear association with the public – tea is a

classic British pastime, and something that is in need of contextualising.

Cyfarthfa Castle Museum and Art Gallery has been working with Indian Heritage Centre UK to develop this project to create a new co-produced Coalport tea set that clearly depicts Indian tea heritage.

Challenge

Time constraints of the initial funding round limited the work that we could realistically achieve, however enforced the need for this work to be ongoing through the museum's practices. Due to this project being the first ARWAP focused project the

Actual outcomes

The project is still ongoing, and will likely never be "complete". It has enabled the museum to take a considered look at how it represents colonial or contested collections and how hidden histories can be better represented, and therefore will never be finished. Work with the group is still ongoing, with a painted tea set looking to be complete by the end of December 2025.

Lessons learned

Key lessons learned include transparency and open communication from the start of any new project. We also emphasised when working with our group that we are not the expert in this room, and we are here to learn and develop our knowledge alongside and with them. Flexibility is also key, and knowing that you can ask for support and guidance from your partners.

Next steps

Next steps for Cyfarthfa include new interpretation in permanent gallery spaces, enhanced with school and community outputs. Review of collections and improvement of collection records is planned alongside this work to capture underrepresented histories and voices.

We are also looking in the longer term to actively research the collection and address any challenges presented from old ideas, narratives and collecting policies in a considered, open and transparent championing coproduction in that approach.

museum had begun working on, there was also confidence challenges in ensuring that what we were doing was "right" for the communities whose history we wanted to re-narrate.

and narrative was the most important output for us.

Intended outcomes

Outcomes of this project include a new interpretation of the Coalport tea set, with Indian tea culture at the forefront. Allowing visitors to see clear, defining imagery so that there is no confusion of the origins of tea and the importance of it to Indian culture, as well as the acknowledgement of the British empire and wealth in the Victorian era.

Intended outputs

Physical outputs include a painted 3D tea set, school reinterpretations of the history of tea and pending future funding, an Indian cultural day at the Museum to celebrate the groups work on this project.

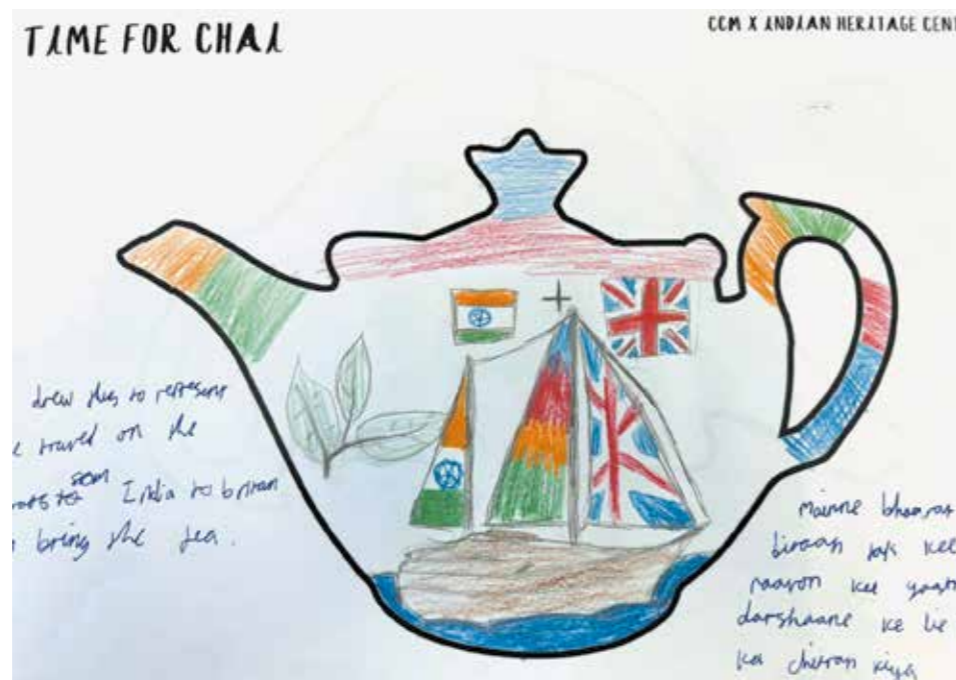
Obstacles and issues

The key issues encountered during this project was that of timings. We needed to be flexible when we could meet the group as they would meet once a month on a Saturday due to being working professionals.

Approach

We sought guidance of museum professionals as to the best approach to this project, leaning on colleagues to help develop best practice and build confidences for the overall delivery and engagement. We wanted to ensure that the group could take ownership of this project, and that we were there to support in the delivery of their stories and histories.

We met with our community group prior to the start of the project to ensure that we were all acquainted and understood the values of the group and get to know them on a personal level. We also ensured that through each of the "workshops" that various members of the museum team could come along to meet the group, and that the artist who was painting the reinterpretation onto the 3D scan was present to build a relationship with them. Building trust

“ We sought guidance of museum professionals as to the best approach to this project, leaning on colleagues to help develop best practice and build confidences for the overall delivery and engagement.

Find out more

Thank you to the **Indian Heritage Centre UK** and **Tripti Megeri** for their ongoing collaboration and support.

Dr Marian Gwyn and **Beloved Elizabeth Adonai** for their ongoing support and reassurance through the project.

Kiera Moran for working with us to execute the teapot as per the responses gathered.

Exchanging, Sharing, Recollecting

Summary

Shared Stories was a community-led research project that took place at South Shields Museum & Art Gallery (SSMAG). It was part of Tyne & Wear Archives & Museums (TWAM) decolonisation programme. The team worked with a community steering group from the Bangladeshi community to explore the museum collection and produce a creative output. Community members made the key decisions and were remunerated for their time.

Background

SSMAG is part of TWAM, which is a regional museum service. *Shared Stories* is part of a series of ongoing strategic explorations in TWAM to open up our organisation to Global Majority communities and make step changes in our practices of decolonisation, inclusion and relevance.

Challenge

Following a process of reflection with staff, in response to the inequalities manifested through the pandemic and Black Lives Matter common threads emerged. We recognised we needed:

- a unified system and commitment to knowledge sharing and embedding established relationships across the organisation.
- to ensure that new partnerships are fruitful, contacts are made and encouraged with permanent staff,

and participants are signposted and encouraged to continue their engagement with us.

- be clear about our values and what people should expect from us. Our values should inform everything from partnerships to income generating activities.
- Our diverse communities should be reflected through our workforce, shop stock, communications and stories.

The challenge was to build upon a previous community-led research project that had taken place at Discovery Museum, also part of TWAM, in 2021-22. To improve upon the process and continue to embed it as a method of working across the

museum service. And then to take this practice and run it at another TWAM venue: GNM: Hancock.

It was also to identify and build a relationship with a Global Majority group in South Tyneside, who wanted to engage with the team and collections. To also address decolonisation and empower them to take a lead on key decisions including which topic to focus on, how to shape the collection and how to share that work with museum visitors.

Approach

Adopt a community-led approach to explore and diversify the collections of South Shields Museum & Art Gallery (SSMAG). Funded by the Esmée Fairbairn (EF) Collections Fund.

Intended outcomes

- Diversify the audience and collections for the museum; to reflect the local community;
- Improve staff confidence and expertise in terms of working with the local Global majority community.

Intended outputs

- Produce one creative public output in the museum;
- Add to, and diversify, the permanent collection.

Obstacles and issues

- There was no existing relationship with Bangladeshi community

“ Successful community-led projects take much more time than usual projects – build this into timescales.

and only 12 months to establish relationships, recruit and deliver the project.

- The callout for objects fell during Ramadan therefore this wasn't a priority for the community, so offers of objects was low initially.
- Cultural norms surrounding use of images meant that there was some censorship around the use of images of deceased people or women.
- It was challenging to convince the community to lend objects, nevermind gift them. This may have been due to a lack of familiarity with museum concepts or needing more time to build up trust.
- The group made 90% of creative decisions but by the end we ran out of time, so some decisions re the display had to be made by the museum team.
- Sometimes it was hard to reach a unanimous decision due to the relationships in the group.

Actual outcomes

- More diverse profile of visitors and volunteers who came to take-over days.
- Communications changes – increased sign ups to social media, ambassadors from community to disseminate information.
- Reinforced commitment from museum staff to deliver diverse programming, including schools

offers, and continue legacy meetings.

- Increased confidence across museum teams in working with Global Majority communities.
- Strong relationships with members of the Bangladeshi community for future engagement. For example, a women's group now meets at museum.
- Changes in recruitment- dropped requirement for a degree for specialised posts.

Actual outputs

- Extended seven-month exhibition – (Routes & Roots). First time signage, interpretation in another language.
- 2 Takeover Days- audience of 1200, predominantly of Global Majority.
- 5 new volunteers from local Bangladeshi community.
- 6 new oral stories from the elder community that help to map the community heritage.
- 4 potential permanent acquisitions

Lessons learned

- The application, contracting and recruitment process were improved from a previous community led project and will be used going forwards. Community members from previous community led research projects helped select candidates. Traditional financial systems are not set up to pay individuals, so a new community agreement was created without the need for PLI.
- Successful community-led projects take much more time than usual projects – build this into timescales. Remuneration to group for the project demonstrated value and appreciation, but no template or budget for future partnership with group members.
- Important to have a venue manager, curatorial staff, learning, marketing, design and FOH on board and present at engagement sessions with group to build relationships and for legacy. Co-ordinator post was temporary.

- Nuances are important – food served in sessions, interpretation in own words, greeting in another language, translated signage, listening and patience and support during challenging times like race riots.
- WhatsApp is a great tool for communicating with groups.
- Hosting a VIP preview for the exhibition, inviting participants to the staff conference, and to be involved in other projects gave the project status and value.
- Opportunities to involve and share knowledge with other venues is vital to progress with decolonisation and anti-racist strategies.

Next steps

The team at SSMAG will continue the relationship with the Bangladeshi community.

The EF project is taking the community-led approach to GNM: Hancock for a year to reimagine a permanent gallery with a natural history/sciences collection and a new community steering group.

TWAM continues to aim to embed community-led practice across the organisation including by working with a specialist focused on decolonisation and anti-oppressive practice.

Images courtesy of Abdul Muquith- Exhibition and Takeover Day at South Shields Museum & Art Gallery

Find out more

Alina Trehwitt: Project Co-ordinator, Shared Stories
alina.trehwitt@twmuseums.org.uk

Kylea Little: Keeper of History, Discovery Museum
Kylea.little@twmuseums.org.uk

Clare Smith: Learning and Engagement Manager
clare.smith@twmuseums.org.uk

Malavika Anderson: Venue Manager, GNM:H
malavika.anderson@twmuseums.org.uk

Adam Bell: Assistant Keeper, SSMAG
adam.bell@twmuseums.org.uk

Sketty Primary School Investigate 'The Battle of Swansea'

Summary

Lord Peter Hain's archive was highlighted as a possible archive that could be used to learn more about anti-apartheid protests held at Swansea in 1969. The protests are widely known as the 'Battle of Swansea' where there were violent clashes between protestors and the police before and during a rugby match between Swansea and South Africa.

Background

The Communities Wales project by The National Library of Wales supported 50 Year 5 and 6 learners from Sketty Primary School to learn more about this event.

Challenge

For learners to gain a better understanding of community, empathy, to question and challenge, and as Lord Hain wrote in his response to their letters 'to try always to do the right thing even if it's the hardest thing'.

Approach

The learners were given opportunities to browse Lord Peter Hain's archive about the anti-apartheid protests. Ricardo Erasmus visited the school to share his experience of living in South Africa and the meaning of the word Ubuntu. The learners then created anti-apartheid/Ubuntu posters with a local artist Sarah Hopkins based on Paul Peter Piech's 'Racism is a Poison' poster. Peter Hain himself came to visit the school to talk about his role in the anti-apartheid movement with the learners.

Intended outcomes

The aim of the project was to learn about apartheid in South Africa, Nelson Mandela and the Anti-Apartheid movement in Wales. Investigating a local incident led to learning more about an international subject.

Intended outputs

An exhibition and a learning resource.

Obstacles and issues

Permission to use archives and artwork in the classroom and for our learning resource was the main issue. Peter Hain and Paul Peter Piech's estate granted their permission to use items from their archive for educational purposes. Suitable examples were then chosen from Peter Hain's archive. These items were arranged to be digitised, and copies were sent to the school.

“ Being given an opportunity to research how a local event helped to lead to changes, brought to life how pressure in different forms can influence decision making on a local, national and global scale.

Finding an individual with lived experience of apartheid who could also communicate effectively with school children was another issue. After researching, we came across Ricardo Erasmus, who is a motivational speaker who came in to share his experience of living in South Africa. Ricardo's session was one of the first workshops and it was an important to begin the project in the right manner, he delivered an excellent session.

We were also fortunate that the teachers we worked with were on board and engaged from the beginning.

Actual outcomes

The impact of the project on the learners was far reaching and covered many aspects across the areas of learning in the curriculum for Wales as well as the four purposes. Being given an opportunity to research how a local event helped to lead to changes, brought to life how pressure in different forms can influence decision making on a local, national and global scale. The topic prompted many interesting discussions about societies, attitudes and how small actions can have a ripple effect.

Actual outputs

An educational resource about the Battle of Swansea has been uploaded to hwb.gov.wales for other schools to explore the anti-apartheid movement in Wales and the Battle of Swansea.

The resource features examples from Peter Hain's archive, Paul Peter Piech's artwork, video footage from the National Broadcast Archive, activity ideas and a case study of Sketty Primary School's project.

Lessons learned

- Communication is key – from contacting school staff and workshop partners to estate administrators.
- Base the project on your archives and build around it.
- Lived experience – voices of people who lived through an experience made a big impact.
- Try your luck – we invited Peter Hain to the school without much hope and he turned up.

Next steps

The online learning resource is now on Hwb and our website for other schools to investigate the Battle of Swansea. Sketty Primary School have also been in contact for support on another heritage project since the end of the project.

Find out more

Both external partners added real value to the project:

Paradigm Shift (Ricardo Erasmus)
paradigmshiftuk.com

Sarah Hopkins Art
sarah-hopkins.co.uk

Further reading:
bbc.co.uk/news/uk-wales-50422755

Exploring Smell as Decolonial Practice at The Courtauld

Summary

We worked with perfumer Sarah McCartney of 4160Tuesdays to create smells connected to the silver George II Sugar Box (1737-38) on display in The Courtauld Gallery, to explore colonial histories and challenge the legacies of colonialism. Diversifying the stories told through our learning programmes is part of our anti-racist journey.

Background

At The Courtauld, our Decolonising Action Groups have been exploring how we can achieve greater inclusivity. Following discussion and consultation with the gallery team, volunteers,

undergraduate, and postgraduate students at The Courtauld, the Learning team began researching objects in the collection with the aim of uncovering colonial connections.

The *George II Sugar Box* was one of these objects. It was designed by Augustin Courtauld, an ancestor of Samuel Courtauld, one of the founders of The Courtauld. There are several silverware objects created by the Courtauld family on display in the gallery, as part of a prominent display in the 18th-century Europe room. In the 18th-century, the sugar in the sugar box was imported to Europe from

the Caribbean, where sugar cane was harvested by enslaved African people.

Challenge

To share our research on the colonial histories of the sugar box through our learning programmes.

Approach

We worked with perfumer Sarah McCartney to create two smells which explored the labour connected to the sugar box: 'harvesting sugar cane' (freshly cut leaves, sugar cane and warm earth), and 'polishing silverware' (lemon juice, worn clothes and work rooms). These were developed for use in our multisensory Family Backpack, and interactive handling sessions for Schools, Young People (16-18), and Community groups. We have also created a digital teachers' resource focused on the sugar box.

Intended outcomes

- Share the colonial histories connected to the George II Sugar Box in an accessible and decolonial way.
- Encourage conversations around colonial histories and empower our audiences to share their perspectives.
- Continue our anti-racist journey through diversifying our Learning programmes, with support of external consultants, Jean Campbell and Meera Chauda.

Intended outputs

- Smells connected to the George II Sugar Box.
- Digital teachers' resource.

Obstacles and issues

We have used smells in the gallery before, therefore, we knew how to share them (aromatherapy stones in tins) and that this worked well. The tins are portable, and they contain the scent which avoids the potential issue of smell being overwhelming in a gallery space.

A concern we had was that exploring colonial histories through smell might trivialise them. However, we have found that engaging with potentially difficult topics like colonialism through smell makes these histories more accessible and engaging for a wider audience. Smell provides a tangible springboard for discussing these histories, often eliciting a personal response prompted by memories of the smells.

Actual outcomes

We gathered feedback to the smells through a questionnaire. Seventeen responses were collected in two hours:

- Over 80% agreed that "the smells [made them] think about the sugar box in a different way". They explained that it made the object feel "more alive", "more real", and "more of a dynamic/active object".
- 70% answered that "this experience [made them] want to know more about the colonial histories of sugar".
- Comments included "Didn't expect something like this. Very interactive" and "I enjoyed this new dimension".

Actual outputs

- Two smells connected to the *George II Sugar Box*.
- Pilot project with Year 8 students at Clapton Girls' Academy, Hackney focused on the sugar box, using the smells and creative activities. This led to students producing artworks which we will share with our wider audiences. Outcomes from this project fed directly into our resource development.
- Digital teachers' resource.

Lessons learned

- Smell can be a powerful route to discussing colonial histories in a gallery context, people can connect with it, and it prompts discussions.
- The last time we created smells for the gallery we were able to co-produce them with a group of Young People. On this occasion, the time limit for the project meant that this wasn't possible. Part of decolonial practice is the redistribution of power, therefore, ideally, we would have designed the smells through co-production.

Next steps

- Continue to gather feedback from Schools, Young People (16-18), Families and Community groups that engage with the smells, to understand their impact and the ways we can develop this approach.
- Publish the digital teachers' resource, and host events for teachers to explore how the research and smells can be integrated in their curriculum.
- Share the artworks created by students with wider audiences, through the Bloomberg Connects app.

“Smell can be a powerful route to discussing colonial histories in a gallery context, people can connect with it, and it prompts discussions.”

Find out more

The smells were created by Sarah McCartney of 4160Tuesdays: 4160tuesdays.com/

The resource has been created with consultation by Jean Campbell and Meera Chauda. It will be available on our website: courtauld.ac.uk/take-part/schools

Contact: education@courtauld.ac.uk

Using Education as a Driver for Change

Meeting the needs of the Curriculum for Wales through MonLife Heritage Museum Collections – #Anti-Racist Wales

Summary

In 2020, MonLife Heritage Museums was awarded funding by the Welsh Government to contribute to the Anti Racist Wales Action Plan for a project to ensure that Black, Asian, and minority ethnic histories are reflected in all our interpretation and activity. From the outset, this project has aimed to work across all areas of the service with the ambition of unifying museum language and the creation of resources in line with the needs of the new Curriculum for Wales. We will use a new temporary exhibition at Abergavenny Museum to consult with local schools to help teachers deliver 'Inclusive Histories' as part of the new

curriculum. Using the opportunity to update physical and digital material, new resources will be created alongside a yearlong exhibition to support teachers in their work around anti-racism.

We can share multi-layered histories and tell the story of how luxury items came to be everyday household items in the UK. So much time has passed since these items were objects of status, it's easy to forget the truths about their introduction to the UK, and this is an opportunity to begin to decolonise the curriculum using our museum objects. In addition, the objects and their histories will also

be used as discussion points relating to contemporary concerns relating to Health and Wellbeing, an Area of Learning and Experience in the new Curriculum.

We will create two handling boxes for primary schools. Each box will contain items reflecting the collection at MonLife Heritage, including replicas, props and objects from the Basil Jones collection. Selling products of empire, this typical grocery store was recreated in Abergavenny Museum. Each object will also be available online as a high-resolution image for schools who cannot attend the museum physically. Human centred material which encourages children to think for themselves will enable teachers to be confident in sharing material that answers questions pupils ask around social issues connected to empire and trade.

Sharing objects in our collections through the lens of learning creates a focus to nurture open and honest discussions, with young curious minds around subjects which underpin our societies and communities. The children will be asked to pick their favourite objects, and those they think tell the stories better for future visitors, to learn about the topic they are studying. We want to include words that describe people, places and objects that are in line with contemporary language and values. Working with teachers we will place the voice of pupils and learning into our galleries.

Areas of work

This Anti Racist Wales project builds upon MonLife's earlier decolonisation work around objects identified as having connections to empire, slavery and transatlantic trade. Work around these 'Objects in Focus' is informing our language policy for printed and digital material. Working in this collaborative way will broaden MonLife's current exploration and development of our 'Citizens Consultations.'

The project focuses upon the following areas to support the Curriculum for Wales.

“ Sharing objects in our collections through the lens of learning creates a focus to nurture open and honest discussions, with young curious minds around subjects which underpin our societies and communities.

- Work with an external expert to create ways to embed change into the curriculum, which speak to the values of British Citizenship, through learning and development around Cynefin.
- Development of resources (pre, during and post visit) including Handling boxes – related to Health and Wellbeing. 'Unhealthy Histories' will focus on the introduction of sugar and tobacco through empire, and how these once considered items of status have contributed to current health issues in the UK.
- The language and content used will primarily reflect the needs of Monmouthshire schools, placing them as the dominant voice and audience for our work.
- The creation of digital resources to ensure a legacy through our online archive and website to facilitate sessions for schools who cannot visit physically.

Find out more
<https://www.monlife.co.uk/heritage>

Future/ Power

Summary

Future/Power responded to the Fitzwilliam's *Black Atlantic: Power, People, Resistance* exhibition. Conducted from September 2023 to May 2024, the project explored colonial history, identity, and the contemporary impacts of the transatlantic slave trade through the life of Olaudah Equiano, a formerly enslaved author, who settled and married in Soham in Cambridgeshire.

Background

Aimed at connecting with young people aged 15+, Future/Power was a collaboration between the Fitzwilliam Museum, Soham Village College, and Museum X. The Fitzwilliam and the school have a longstanding relationship; this was the first partnership project actively addressing the town's links to colonialism and a shared journey.

Challenge

How can our institutions promote anti-racism responsibly and equitably? Arts Council England's 2021 workforce statistics show museums remain among the worst in the sector on inclusion: just 6% of museum workers in ACE's national portfolio identify as 'Black, Asian, or Ethnically Diverse'. Over 85% of teachers in the UK identify as White British. Evidence suggests students want to discuss race in the classroom, but teachers do not have confidence to do this.

Approach

We used a peer-led practice model, setting up a creative youth collective within the school structure. Naming themselves the @atlantic Xplorers, 12 young people in Years 9 and 10 co-designed research questions and participated in museum visits and weekly artist-led workshops in school to examine colonial legacies, leading to a final performance at the museum.

Intended outcomes

Increased agency and critical thinking in young people, improved racial literacy in teachers, a new framework for partnership working.

Intended outputs

A youth collective, a co-research agenda examined through creative experimentation, a live performance, a public display, a short film, an e-publication.

Obstacles and issues

- The timeline between being awarded funding and starting the project was exceptionally short so recruitment was rushed – students lacked information about the project.
- Support networks did not feel sufficient to navigate nuances that arose, such as stereotypical narratives about slavery and feelings of discomfort by project staff of colour.
- Lack of explicit goals, structured professional development and

“**Students experienced stronger social connections, increased understanding of Black British history, and a sense of 'the bigger picture', emotional intelligence and empathy.**

reflective practices for teachers weakened alignment with project objectives.

- Youth agency at times was disrupted by the conventional teacher-student dynamics.
- There was ambiguity around the concept of 'racial literacy'; collectively defining this from the outset would have improved shared understanding.

Actual outcomes

Students experienced stronger social connections, increased understanding of Black British history, and a sense of 'the bigger picture', emotional intelligence and empathy. Teachers reported pedagogical development, increased motivation to be 'braver', contexts for promoting youth agency.

The museum worked with artists and the school in new ways and identified the limitations and opportunities of the model.

Actual outputs

A youth collective, a live performance and a public display at the Museum, a short film, and an e-publication.

Lessons learned

- Clear links between the development of creative activities and the development of the physical theatre production would have enhanced the collective's ownership of their narratives.
- Incorporating external evaluators from the start would set more robust success metrics so impact is more clearly defined and effectively measured.

- Formalising access to resources, culturally sensitive mentorship and establishing continuous evaluation of support mechanisms would help address emotional and psychological needs.
- Pre-planning will not account for the myriad of unique and nuanced experiences of participants.
- Unpacking white identities as a social construct and understanding the role of whiteness in enabling and sustaining racism would help develop robust anti-racist approaches.
- Create ongoing opportunities for institutions to collectively reflect on how we can make our work purposefully anti-racist.

Next steps

The @atlantic Xplorers are working with the museum to co-design a reflection space for the Fitzwilliam's forthcoming exhibition, *Rise Up! Resistance, Revolution, Abolition* (opening early 2025), including contributing to the events programme and mechanisms for capturing audience feedback.

Find out more

Carey Robinson
Deputy Director, Learning and Public Programmes, Fitzwilliam Museum: ckr26@cam.ac.uk

Rosanna Evans
Learning Associate: Schools and Teachers, Fitzwilliam Museum: rfe22@cm.ac.uk

Relevant project links:

Dear Stephen: Race and Belonging 30 Years On (Runnymede Trust, 2023)

Framework for Developing an Anti-Racist Approach (Kebede, 2022)

Is Uni Racist? (BBC, 2021)

Race and Racism in English Secondary Schools (Runnymede Trust, 2020)

How to be an anti-racist educator (RSA, 2020)

The School That Tried To End Racism (Channel 4, 2020)

Education (Small Axe, 2020)

Country Walks Through Colonial Britain

Summary

Our Island Stories: Country Walks Through Colonial Britain (Penguin, 2024) is a book aimed at a general audience which opens up the imperial histories of rural England, Wales and Scotland. It examines how the history of countryside is interconnected with colonialism, offering an accessible perspective for readers interested in understanding this history.

Background

The audience for this book is varied: it appeals to anyone who wants to know how the countryside is connected to empire. It resources conversations about how the countryside connects to colonial history and can be read by anyone from a member of a Black walkers' group to a National Trust subscriber. This is a history book about the countryside's colonial histories and their impact on the landscape and on rural labourers, but it's also my response to culture wars. I wanted to explore this sensitive topic peaceably by walking through some of Britain's loveliest countryside, captured in the more lyrical passages of this book and interspersed with inspiring and honest conversations with my walking companions.

Challenge

British rural history is invariably viewed in isolation from British colonial history. Agricultural labour, Lancashire cotton mills, wool-making, enclosure and copper mining are presented as

domestic, local or national histories of people and place. This is far from the case.

Approach

Through nature writing and country walks, the book shows how the colonial histories of wool, tobacco, sugar, cotton, copper and opium uniquely transformed Britain's counties and shires. Walking with 10 companions with ancestral connections to empire, the book contemplates this history's human meanings. People can follow the walks themselves, using maps drawn in the book.

I co-authored the National Trust's peer-reviewed audit of published academic research, which took the form of a report on its properties' connections to colonialism and historic slavery.

The contribution to the National Trust report helps underline these connections, offering insight into the need to reckon with colonial history in public spaces, particularly in rural areas. The book and the National Trust's ongoing work aim to challenge the notion of a purely insular British countryside and encourage a broader, more inclusive understanding of British history. This work can be used to enhance educational resources and public tours, showing how landscapes across the UK are marked by the enduring impact of colonialism.

The National Trust's report on colonialism and historic slavery

highlights how many properties in its care are linked to colonial wealth, including the wealth generated through the transatlantic slave trade. For example, the estate at Trengwainton, once owned by Sir Rose Price, benefited directly from the labour of enslaved people on Jamaican sugar plantations. The enslaved people worked in various roles, from plantation labourers to skilled tradespeople, while the profits from this forced labour funded the development of the estate and its gardens. This aspect of its history is now being incorporated into National Trust sites and educational materials. The Trust has also been updating its digital content to reflect these histories and include the stories of enslaved individuals and the links between historic slavery and the estate's wealth.

Intended outcomes

This book, the walks I lead and the educational materials I am designing challenge narrow presentations of the countryside as quintessentially British or remote from British imperial history. The aim is to transform embedded and habitual views of rural Britain as having an insular, domestic and monocultural history.

Intended outputs

The project aims to transform the way rural Britain's history is understood by creating educational resources that help teachers integrate the colonial histories of rural industries

“British rural history is invariably viewed in isolation from British colonial history.”

into their curriculum. These materials will support history educators in addressing the connections between empire and local histories, fostering a more inclusive approach to teaching British history.

Additionally, the book's public history walks will be developed into public history walks through the countryside, providing a hands-on way for wider audiences to engage with these histories. These tours will offer an accessible, immersive experience, allowing participants to connect with the colonial past through the landscapes of the British countryside.

Obstacles and issues

The main challenges were the negative responses from some media commentators who misrepresented the book's historical standpoint.

Actual outcomes

Our Island Stories: Country Walks Through Colonial Britain has sparked interest not just among readers, but also in the wider public history space, particularly through public history walks. These walks have been popular and have helped connect the history of empire to rural areas in ways that engage people beyond the academic context. Her discussions have been featured in walking magazines, where they highlight the intersection of landscape and colonial history – further emphasising the relevance of this work in educating broader audiences.

This outreach will serve to transform the content of the book into a broader educational and community resource, reaching people in both formal and informal settings. By sharing this knowledge in accessible formats like teacher resources and public tours, this work is becoming an ongoing conversation in the public sphere.

Actual outputs

Educational materials for school teachers which show the history of empire through a local history focus, by popular request.

Lessons learned

There is a lot of interest in the topic of the countryside and empire with large audiences attending speaking events and sending emails about the book.

You have to be ready to push back against disinformation about the history of colonialism by politicians, columnists and influencers.

Next steps

The project will continue to expand, with more regular public history walks and the possibility of a network of collaborators to share and lead these walks. Educational resources will support a wider understanding of empire and its impact on local communities.

Find out more

Corinne Fowler

penguin.co.uk/authors/289672/corinne-fowler

Addressing our histories of colonialism and historic slavery Report (National Trust): nationaltrust.org.uk/who-we-are/research/addressing-our-histories-of-colonialism-and-historic-slavery

Short guide to Colonial Countryside curriculum resources for teacher: drive.google.com/drive/folders/1WLkEHYXYd_edozphfPf7O-eTTExQrXOg

Unpicking the Threads:

Re-examining Historic Working Machinery Demonstrations

Summary

The project aimed to create a new machinery demonstration that highlights global narratives and explores the connections between Manchester, cotton and slavery.

Background

The Science and Industry Museum in Manchester, part of the Science Museum Group, is located on the site of the world's oldest surviving passenger railway station. Our Textiles Gallery vividly illustrates how cotton transformed Manchester into a bustling metropolis, shaping lives locally and globally.

“The museum's more recent research has expanded to include global perspectives, inspiring us to create a demonstration shaped collaboratively with community groups to influence both its form and content.”

Challenge

The museum has a long tradition of showcasing examples of innovative engineering and connecting visitors with the historical context of these objects. Historically, demonstrations have highlighted the technical aspects of manufacturing and the lives of Manchester's mill workers. The museum's more recent research has expanded to include global perspectives, inspiring us to create a demonstration shaped collaboratively with community groups to influence both its form and content.

Approach

Building on Global Threads, the museum's partnership with UCL's Centre for the Study of the Legacies of British Slavery, we created a series of workshops designed to allow participants to explore the global narratives and help to shape the development of a facilitated machinery demonstration.

Intended outcomes

- Collaborate with communities of interest and communities of identity to tell global stories that openly address the connections between Manchester's cotton industry and the transatlantic trade in enslaved African people.
- Create a space for visitors to reflect on the dual nature of these historic machines – as remarkable feats of engineering and as symbols of a global human impact.

Intended outputs

- A series of workshops with a community group exploring global narratives and new formats for the demonstration.
- Script and training resources for a 20-minute demonstration of the textiles machinery able to be run throughout the day for visitors.

Obstacles and issues

Establishing a format for the initial workshops and recruiting participants proved challenging. While we initially aimed to retain a consistent group of participants throughout the project, it soon became clear that more time was needed to build the networks necessary to support this goal.

Developing training materials for the Explainer team was also more complex than anticipated. Although the team is experienced in delivering detailed STEM concepts within our gallery spaces, this demonstration required a different approach – allowing space for contemplation on a field of research that is continually evolving.

Actual outcomes

The new daily demonstration in the Textiles Gallery is sparking conversations between staff and visitors about the global impact of Manchester's cotton industry. Visitors have responded positively to its storytelling approach and global lens.

To support the Explainer team, we developed training materials tailored to the demonstration's unique nature. Alongside a script and technical details, we created videos on the background of the demonstration and its overall tone to help the team facilitate thoughtful reflection on the subject.

Actual outputs

Rather than collaborating with a single group throughout content development, we worked with two groups. Initial workshops involved staff and students from the Textile Design course at The Manchester College, while the final version of the demonstration was developed with a community theatre group called Dominoes and Dahlias, both of which we'd connected with through our Community Partnerships program.

The new demonstration uses 're-looking' and unlearning as its foundation, moving backward through the textile manufacturing process. As it unravels how raw cotton is transformed into cloth, it highlights global stories and Manchester's connections. The narrative grows more lyrical as it progresses, inspired by our community partners' input.

A pre-demonstration activity invites visitors to explore replica fabrics, engaging them with the patterns and textures that were historically produced for export.

Lessons learned

In addition to the points for reflection above, we were really pleased to discover an appetite for conversation around global narratives from visitors who watched the new demonstration.

We had incorporated moments for contemplation and conversation, and it was wonderful to see that visitors' 'wow moments' can be quiet and reflective, carrying as much impact as one that is loud and bold.

Next steps

- The new demonstration is now running daily, and we are gathering feedback from visitors and our Explainer team on its impact.

- The museum is engaged in a two-year project focused on the opportunities and challenges of using our collections to tell more inclusive stories. This project, centred on our textiles industry collection, involves collaboration with Manchester's Black African, African Caribbean, and South Asian communities.
- We are also applying insights from this project to develop engine demonstrations as part of the Power Hall gallery redevelopment.

Find out more

If you would like any more information, please get in touch

Chris Hill
Schools and Families Producer
chris.hill@scienceandindustrymuseum.org.uk

You can read more about the ongoing research and partnership work exploring the links between Manchester, Cotton and Slavery on our website.
scienceandindustrymuseum.org.uk/manchestercottonandslavery

Creating a Hub for Anti-Racist Learning

Organisational change

Summary

The Learning & Engagement department at London Museum has established an *Anti-Racism Learning Hub* to provide staff with the information, confidence and support they need to implement its anti-racism work.

Background

In 2021, the department developed an anti-racism action plan. This was prompted by two important initiatives. Firstly, the creation of an Engagement team with a remit to reach out to, work with and learn from people who are typically underrepresented in our collections and the stories we tell, including Londoners from the Global Majority. And secondly, a research project with the University of Leicester's Research Centre for Museums & Galleries, exploring the impact of embedded whiteness in our museum. The plan was updated in 2024 to reflect the wider anti-racism work happening across the organisation.

Challenge

As a largely white, audience-facing department in a predominantly white organisation, we felt a responsibility to challenge racism in society today, and in London's history. We wanted to play our part in bringing about the changes needed to make us a more inclusive and equitable museum.

Approach

Our plan covered a range of departmental initiatives including overtly anti-racist programming for schools and families, a guide to the terminology we use in our work, diversifying our freelancer/casual worker teams, and a charter of care for freelancers who may experience racism and casual workers delivering anti-racist programming. But the most important, because it underpins everything else, was establishing a departmental forum – the Anti-Racism Learning Hub – to build staff knowledge and confidence through peer support.

Intended outcomes

A working group was set up to create the Hub, including conducting a survey to discover what the department wanted from it. Colleagues felt that the Hub should provide a safe, supportive space where they could share information, insights, ideas, questions, anxieties and discomfort, to help them take forward our anti-racism work. It was not envisaged as a decision-making meeting.

Intended outputs

The first few Hub meetings were spent agreeing values and creating rules of engagement. These needed many iterations. Initially agendas were loose and focused on sharing experiences, e.g. learnings from training courses, reading and visits to other venues.

Obstacles and issues

There have been two key challenges – enabling discussions between colleagues with very different lived experiences and levels of insight and confidence; and the impact of staff turnover on maintaining focus and momentum.

Actual outcomes

The Hub proved successful in encouraging discussion and increasing confidence, but it has also become a vital way of monitoring progress in our anti-racism work, and surfacing any indications of embedded whiteness in our thinking. We are finding that it is increasingly feeding into decision-making around individual projects and longer-term priorities.

“As a largely white, audience-facing department in a predominantly white organisation, we felt a responsibility to challenge racism in society today, and in London's history.”

Actual outputs

Over time the focus of meetings has shifted to providing updates on specific aspects of our current anti-racism work and the issues colleagues are facing, and working collectively to problem-solve and shape next steps.

We have also used the Hub to discuss how our work and relationships with London's diverse communities might respond to national and international crises such as the war in Ukraine, the Israel-Hamas conflict and racist riots in the UK; and how we are using our museum-wide Tool for Culture Change (a set of questions to challenge embedded whiteness in our everyday work).

Lessons learned

• Establish a small group to take responsibility for organising and chairing meetings. We also have a champion at senior manager level to guide and support the group.

- Ensure time to attend meetings is protected and anti-racism work is embedded in annual objectives and professional development plans.
- Include the role of the meetings in the induction of new team members.
- Make attendance voluntary. This can be especially important for colleagues of colour who may experience discomfort in the space and/or feel that this work is not their responsibility.
- Share the agenda well in advance so that people can decide whether they wish to attend and prepare themselves, and do not introduce new agenda items at meetings.
- Agree a set of rules of engagement and revisit these at the start of every meeting.

- Put hierarchies to one side in Hub meetings and create and maintain a culture in which everyone feels able to speak without the fear of being judged by more senior colleagues.

- Decide on a regularity of meetings that works for your team – we hold them quarterly.
- Allow decompression time at the end of meetings. Our meetings are 1.5 hours long with an additional 30 minutes for reflection.

Next steps

We would like to do more as a group to share experiences with and learn from peers in other cultural organisations by inviting them to Hub meetings, and by making group study visits to see anti-racism best practice elsewhere. We are also keen to share the Hub model internally with other departments.

Find out more

Contact **Alex Noble**
anoble@londonmuseum.org.uk

Creating a Welcoming Environment at the Dylan Thomas Centre

Summary

This case study highlights practical, low-cost interventions to create a more inclusive and accessible environment at the Dylan Thomas Centre. Actions include improving signage with support from anti-racist initiatives, updating interpretation through collection reviews and embedding diverse voices in creative writing workshops. The Dylan Thoams Centre also works with community partners to ensure sustained consultation and representation.

Background

The Dylan Thomas Centre in Swansea houses a local authority-run museum and literature hub. Our permanent, free, exhibition, 'Love the Words', explores the life, work and cultural context of the Swansea-born writer (1914-1953), and is supported by a temporary exhibition area, learning space, and programme of creative engagement activities. Due to Dylan Thomas' significance, and the fact his work has been translated into over 30 different languages, we welcome

thousands of visitors from all over the world each year, and are an internationally recognised centre for Dylan Thomas expertise.

Our museum is open five days a week throughout the year. We have just 2.8 full time equivalent staff to operate the venue, curate the exhibitions, and run our learning programmes. We are committed to providing a warm and welcoming space where everyone feels comfortable. Our challenge is how to effect and embed meaningful change with little budget and few staff, and this case study shares some low cost and achievable interventions that have made a difference.

Challenge

As a local authority-run museum, it must balance its commitment to accessibility and representation with operational constraints, while addressing gaps in interpretation, engagement, and representation within its permanent and temporary offerings. The project seeks to overcome these barriers through low-cost, sustainable interventions that foster a sense of belonging for all visitors, particularly in a multicultural and international context.

Approach

Welcome
We've undertaken a basic site audit to assess signage, labels, interpretation panels and public displays. As a Welsh Museum, we've benefitted from free GEM training. The Museums, Collections and Cynefin – Delivering

a Lasting Legacy project, led by Dr Marian Gwyn and funded by Welsh Government through its commitment to deliver its Anti-Racist Wales Action Plan (ARWAP) has been invaluable. It highlighted that even basic 'Everyone is Welcome Here' signage can make a real difference to the visitor experience. We emphasise this with free window stickers from Swansea's City of Sanctuary branch. The CoS staff have delivered free Refugees Welcome training for all staff, and there's further online training available. This builds staff confidence and brings in different voices and perspectives.

Collection

Thanks to ARWAP, we had an expert review of our Collection to identify contentious items, followed by in-person training for all staff to consider better ways to interpret them. We have a relatively modern collection, but there are items relating to silk and tobacco that would benefit from reinterpretation. As our main area is a permanent display, and budget is an issue, there are limited opportunities to design new interpretation panels. However, this research and greater awareness means we can write blogs for the website, plan new interpretation for temporary displays and for learning materials, and discuss stories around objects during guided tours and learning sessions.

Intended outcomes

Our learning programmes aim to help young people develop the articulatory and critical thinking skills necessary to navigate a complicated world.

Obstacles and issues

We have tried to broaden representation of family learning workshop tutors but had little response to our call out, and need to consider why this happened and how we can do it differently next time. However, we work with diverse writers to deliver creative writing sessions for children, young people, and adults, and these are long term, embedded relationships.

Actual outcomes

We carefully consider workshop and self-led materials, for example

“Even basic 'Everyone is Welcome Here' signage can make a real difference to the visitor experience.”

buying skin tone pencils, ensuring there's a broad range of children's books available to read in the learning space, and to buy in the shop. We've also reviewed the images used in our marketing, so they're more representative of our visitors.

Sustained partnership work with community organisations is invaluable and ensures ongoing consultation. Where capacity allows, we have a presence and provide activities at events supporting community cohesion. As the team here perform multiple roles, there's no division between curatorial and learning staff as it's all done by same small group of people.

Lessons learned

Small, low-cost changes, such as inclusive signage and diverse learning materials, can greatly enhance accessibility and visitor experience. Collaborating with organisations like Swansea City of Sanctuary and anti-racism initiatives builds staff confidence and fosters diverse perspectives. A collections review revealed opportunities to reinterpret contentious items and create dialogue within existing constraints. Sustained partnerships with community organisations ensure ongoing consultation, while improving representation in marketing and programming requires continuous effort. Although balancing priorities with limited resources is challenging, incremental steps lead to meaningful progress.

Next steps

We aim to create an accessible, welcoming and inclusive environment that promotes anti-racist values. It can feel like everything is a priority and be frustrating when it's not possible to implement everything you'd like. However, small steps move you along, and it takes time to embed strong long term relationships with community groups. All work achieved to improve accessibility, interpretation and representation benefits every visitor.

Our plans for the next year include getting funding for a new temporary exhibition exploring Dylan Thomas' visit to Persia in 1951, which will illuminate his views on empire and the exploitation of labour. His 'Persian Oil' radio broadcast was highlighted as an object of interest in our Collections Review. Swansea City of Sanctuary are supporting our application to be an Arts Organisation of Sanctuary, which will provide a further focus for an ongoing process of reflection and discussion. We're also planning an intercultural poetry event featuring work from the refugee community and our Young Writers Squads, which will be developed through creative writing sessions with Welsh Cameroonian writer, Eric Ngalle Charles.

Find out more

dylanthomas.com

About GEM

GEM, Grŵp Addysg yr Amgueddfa, wedi bod yn helpu unrhyw un sy'n darparu dysgu i mewn amgueddfeydd i gysylltu a dysgu gyda'i gilydd am dros 70 mlynedd. Rydym yn cefnogi cydweithwyr yn y sector mewn aamrywiaeth o ffyrdd, gan gynnwys hyfforddiant cyrsiau, mentora, cyhoeddiadau fel *Astudiaethau Achos GEM*, a datblygiad proffesiynol arall cyfleoedd.

GEM, the Group for Education in Museums, has been helping anyone who delivers learning in museums to connect and learn together for over 70 years. We support sector colleagues in a variety of ways, including training courses, mentoring, publications like the *GEM Case Studies*, and other professional development opportunities.

<https://gem.org.uk/about-gem/mission-and-vision>

A large print version is available on request. Please contact the GEM office.

Editors

Katya Provornaya
Marian Gwyn
Rachel Tranter

GEM
Unit B7, Admiral's Offices
The Historic Dockyard
Chatham, Kent, ME4 4TZ
office@gem.org.uk

Case Studies is published twice a year by GEM but all opinions expressed remain those of the named authors.

Next issue: Career Pathways in Museums (Spring 2025)

Cover: Amgueddfa Parc Gunnersbury
© GEM 2025

Designed by
Steers McGillan Eves
01225 465546